

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 28.10.2010
COM(2010) 614 galīgā redakcija

SEC(2010) 1272
SEC(2010) 1276

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Integrēta rūpniecības politika globalizācijas laikmetam
prioritāte konkurētspējai un ilgtspējai**

{SEC(2010) 1272}

{SEC(2010) 1276}

SATURS

1.	Eiropai vajadzīga rūpniecība.....	3
2.	Oriģināla pieeja rūpniecības politikai	4
3.	Uzlabot pamatnosacījumus rūpniecībai	5
3.1.	Konkurētspējas pārbaude un lietpratīga regulējuma īstenošana	5
3.2.	Uzlabot uzņēmumu piekļuvi finansējumam.....	7
4.	Nostiprināt Vienoto tirgu	8
4.1.	Vienotā tirgus attīstīšana un intelektuālā īpašuma tiesību īstenošana.....	8
4.2.	Konkurences politika	9
4.3.	Uzlabot infrastruktūru	10
4.4.	Standartizācija	11
5.	Jauna rūpniecība inovācijas politika	12
5.1.	Rūpniecības inovācija	12
5.2.	Prasmju bāze	15
6.	Globalizācijas piedāvāto iespēju izmantošana	16
6.1.	Tirdzniecība un starptautiskais regulējums.....	16
6.2.	Nodrošināt piekļuvi izejvielām un vitāli svarīgajiem produktiem.....	18
7.	Rūpniecības modernizācijas veicināšana	19
7.1.	Resursu efektīva izmantošana, energoefektivitāte un oglekļa dioksīda emisiju ierobežošana.....	19
7.2.	Strukturāls jaudas pārpalikums	21
7.3.	Korporatīvas sociālas atbildības priekšrocības	23
8.	Nozaru specifikai pielāgoti risinājumi	23
8.1.	Kosmos ir inovācijas un konkurētspējas virzītājspēks un kalpo iedzīvotājiem.....	24
8.2.	Ilgtermiņa mobilitāte.....	26
8.3.	Risinājumi problēmām, ar kurām saskaras sabiedrība.....	27
8.4.	ES konkurētspējas uzlabošana, izmantojot vērtības veidošanas ķēdi	29
8.5.	Risinājumi energoietilpīgajai rūpniecībai	30
8.6.	Nozaru specifikai pielāgoti risinājumi	31
9.	Secinājumi: izmaiņas ES rūpniecības politikas pārvaldē.....	32

1. EIROPAS VAJADZĪGA RŪPNIECĪBA

Pašlaik Eiropai vairāk kā jebkad ir vajadzīga rūpniecība, un rūpniecībai ir vajadzīga Eiropa. Vienotais tirgus, kurš aptver 500 miljonus patērētāju, 220 miljonus strādājošo un 20 miljonus uzņēmēju, ir konkurētspējīgas Eiropas rūpniecības galvenais nosacījums. Katrs ceturtais Eiropas Savienības privātā sektora darba ņēmējs ir nodarbināts apstrādes rūpniecībā, un vismaz viens no četriem citiem ir vai nu klients, vai nodarbināts ar rūpniecību saistītā pakalpojumu nozarē. Rūpniecības nozarēs tiek veikti 80 % no visām privātā sektora pētniecības un izstrādes darbībām — tās ir dzinējspēks inovācijai un tās rod risinājumus problēmām, ar kurām saskaras mūsu sabiedrība.

Lai pamatotu izaugsmi un darbavietu radīšanu, atjaunotu ES ekonomikas veselību un ilgtspēju un palīdzētu uzturēt mūsu sociālo modeli, ir ļoti svarīgi uzlabot **apstrādes rūpniecības un ar to saistīto pakalpojumu nozaru** produktivitāti. Tāpēc rūpniecība ir jaunā ES ekonomikas izaugsmes modeļa prioritāte, kā noteikts stratēģijā "Eiropa 2020".

Finanšu un ekonomikas krīze atkal uzmanības centrā izvirzīja **spēcīgu, konkurētspējīgu un diversificētu rūpniecības vērtības veidošanas ķēdi**, lai uzlabotu ES konkurētspējas un darbavietu radīšanas potenciālu. Šajā ziņojumā sniegtas stratēģiskās pamatnostādnes jaunai integrētai rūpniecības politikai, kas stimulēs ekonomikas atlabšanu un radīs jaunas darbavietas, nodrošinot Eiropas Savienībai plaukstošu pasaules līmeņa rūpniecības bāzi.

MVU nodrošina 2/3 no ES rūpniecības darbavietām, un liela daļa no izaugsmes un darbavietu potenciāla ir jāmeklē tās dzīvīgajos un dinamiskajos MVU. Jaunajā ES integrētajā rūpniecības politikā tāpēc vislielākā uzmanība ir jāpievērš MVU izveidošanai, izaugsmei un internacionalizācijai.

Pēdējo desmit gadu laikā ir būtiski mainījusies **vispārējā uzņēmējdarbības vide**¹. Tāpēc Eiropas ražošanas nozarei ir jārisina problēmas, bet arī jāizmanto iespējas — rūpniecības politikas uzdevums ir palīdzēt tai izmantot šīs iespējas. ES rūpniecības nozares konkurentes ir Ķīna, Brazīlija, Indija un citas strauji augošas ekonomikas valstis arī augstvērtīgu izstrādājumu jomā. Starptautiskajā konkurencē aizvien lielāka loma ir tehnoloģijai, IKT un prasmēm. Starptautiskās vērtības veidošanas ķēdes ir aizvien vairāk savstarpēji saistītas, un aizvien lielāka kļūst konkurence par nepietiekamajiem enerģijas un izejvielu resursiem. ES rūpniecības nozarei ir jābūt vadībā, pārejot uz zemas oglekļa emisijas un resursu izmantošanas ziņā efektīvu ekonomiku.

Varam ar pamatotu optimismu sagaidīt no ES rūpniecības spēju risināt šīs problēmas un arī turpmāk būt par ES ekonomikas izaugsmes dzinējspēku. Līdz finanšu un ekonomikas krīzes sākumam stāvoklis **Eiropas rūpniecībā** bija diezgan labs, ņemot vērā to, ka pasaules ekonomikas vide strauji mainās. Pēdējo desmit gadu laikā tā spēja veiksmīgi saglabāt savu daļu pasaules tirdzniecībā, neskatoties uz stipro spiedienu no jaunajiem konkurentiem. Apstrādes rūpniecība vien nodrošina 75 % no eksporta. Strauji attīstījušās tādas nozares kā farmācija un mašīnbūve. Paplašinājusies arī autorūpniecības, ķīmiskā un aviācijas nozare. Lai gan ekonomikas krīze iesākumā izraisīja **īslaicīgu ražošanas samazināšanos**, tai sekoja strauja atlabšana, jo atkal palielinājās pasaules tirdzniecības apjomi, un uzkrājumi jau bija

¹ Uzņēmējdarbības un rūpniecības ĢD "EU Manufacturing Industry: What are the Challenges and Opportunities for the Coming Years?".

iztērēti. Protams, dažas nozares krīze skāra pamatīgāk, un sekas tajās būs jūtamas ilgāku laiku.

Spēcīga ES apstrādes rūpniecība, kurai ir liels konkurences potenciāls, var palīdzēt risināt daudzas problēmas, kas saistītas ar pārmaiņām, kas skar ES sabiedrību, piemēram, klimata pārmaiņas, veselība un sabiedrības novecošana, kā arī palīdzēt veidot veselīgu, drošu sabiedrību un dzīvotspējīgu sociālo tirgus ekonomiku.

Pāreja, kas jāveic uz ilgtspējīgāku, integrējošu un resursu izmantošanas ziņā efektīvu ekonomiku, jārisina ar horizontālu un nozares politiku palīdzību visos līmeņos, un tam būs vajadzīga labāka Eiropas pārvaldība un sociālais dialogs.

2. ORIGINĀLA PIEEJA RŪPniecības POLITIKAI

Šajā paziņojumā piedāvāta oriģināla pieeja rūpniecības politikai, kas ES ekonomiku nostādīs uz dinamiskas izaugsmes ceļa, uzlabojot ES konkurētspēju, nodrošinot izaugsmi un darbavietas un dodot iespēju pāriet uz zemas oglekļa emisijas un resursu izmantošanas ziņā efektīvu ekonomiku.

Vērienīgas, jaunas rūpniecības konkurētspējas politikas sistēmas prioritāte ir koncentrēt uzmanību uz Eiropas rūpniecības konkurētspēju un ilgtspēju. Tas nozīmē, ka rūpniecības politika ir jāizprot tās plašākajā nozīmē.

Galvenokārt tās ir politikas jomas, kuras ietekmē rūpniecības un tās atsevišķu nozaru izmaksas, cenas un inovatīvo konkurētspēju, piemēram, standartizācijas vai inovācijas politika vai nozaru politika, piemēram, kas vērsta uz atsevišķu nozaru veikumu inovācijas jomā.

Ir jāņem vērā arī tādu **iniciatīvu ietekme uz konkurētspēju, kas veiktas citos politikas virzienos**, kā piemēram, transporta, enerģētikas, vides vai sociālajā un patērētāju aizsardzības politikā, kā arī vienotā tirgus vai tirdzniecības politikā. Minētie politikas virzieni ir kopējās paketes nozīmīgas sastāvdaļas, jo tie var būtiski ietekmēt rūpniecības izmaksas, cenas un inovācijas konkurenci.

Šo oriģinālo pieeju raksturo šādas nostādnes.

- **Apvienot horizontālo pamatu ar īstenošanu nozarēs.** Sarežģīto problēmu risināšanai ir vajadzīgi būtiski korekcijas pasākumi un vērienīgas pārejas stratēģijas dažādās ekonomikas jomās. **Svarīgas ir it visas nozares, tādēļ Komisija turpinās piemērot katras nozares specifiskai piemērotu pieeju.** Vajadzības gadījumā Komisija izskatīs atbilstošus pasākumus patērētāju informēšanai un rūpniecības izcilības veicināšanai konkrētās nozarēs. **Saskaņoti Eiropas politikas risinājumi.** Darba dalīšana pasaulē kļūst aizvien intensīvāka, un aizvien nebūtiskāka kļūst koncepcija par valsts mēroga ražošanas nozarēm vai tādām ražošanas nozarēm, kurām nav ciešas saistības ar citām nozarēm vai ar pārējo pasauli.
- **Visa vērtības veidošanas un piegādes ķēde** ir jāpārskata, sākot no pieejas enerģijai un izejvielām un beidzot ar pēcpārdošanas pakalpojumiem un materiālu pārstrādi. Dažas šīs ķēdes sastāvdaļas neizbēgami būs ārpus Eiropas; tāpēc visām ražošanas nozarēm ir jāizveido savs “globalizācijas reflekss”.

- **Komisija regulāri sniegs ziņojumus par ES un dalībvalstu konkurētspēju un rūpniecības politiku, un rezultātiem.** Ņemot vērā to, ka daudzi būtiski konkurētspējīgas un ilgtspējīgas rūpniecības pamatnosacījumi ir risināmi dalībvalstu līmenī, uzraudzība jāveic ne tikai par konkurētspējā sasniegtajiem rezultātiem, bet arī par konkurētspējas politikas jomām².

Ja šī jaunā rūpniecības politika būs sekmīga, tā tūlīt dos impulsu lielākai izaugsmei un jaunām darbavietām, kā arī Eiropas rūpniecības nozares starptautiskās konkurētspējas pieaugumam. Turklāt saskaņā ar stratēģijas “Eiropa 2020” vispārējām nostādnēm izejvielu un enerģijas izmantošana un siltumnīcefekta gāzu emisija ir jāšķir no produkcijas apjoma pieauguma.

3. UZLABOT PAMATNOSACĪJUMUS RŪPNIECĪBAI

3.1. Konkurētspējas pārbaude un lietpratīga regulējuma īstenošana

Neskatoties uz labi izveidoto ES tiesību aktu un regulējuma kopumu, Eiropas un valstu līmenī vēl joprojām iespējams veikt plašus uzlabojumus. Dažādās politikas jomās, kuras skar rūpniecības konkurētspēju, un visos regulējošos pasākumos, ir ļoti svarīgi turpmāk veidot **lietpratīgu regulējumu**³. Šim nosacījumam ir divas dimensijas.

Pirmkārt, ir svarīgi nodrošināt to, ka pirms izstrādāt visus politikas priekšlikumus, kas lielā mērā skar rūpniecību, ir jāveic pastiprināta analīze par to, kā tie ietekmē konkurētspēju. Šādu pasākumu piemēri — jauni iekšējā tirgus tiesību akti, galvenais finanšu tirgu regulējums, kas var ietekmēt piekļuvi finansējumam, un jauni klimata pārmaiņu vai vides tiesību akti. **Analizējot ietekmi uz konkurētspēju, varētu izmantot esošo ietekmes novērtējuma procedūru:**

- izvērtēt un ziņot par priekšlikuma vispārējo ietekmi uz konkurētspēju, tostarp par tā ietekmi uz ieguldījumiem, izmaksām, cenām un inovāciju rūpniecības nozarē un atsevišķās tās jomās, kā arī par patērētāju apmierinātību, jo īpaši ņemot vērā iespējamo mijiedarbību starp konkrēto politikas priekšlikumu un citiem esošiem vai plānotiem tiesību aktiem un regulējumu;
- nodrošināt plānotā ietekmes novērtējuma darba pārskatāmību un publicēt visu to iniciatīvu ceļvedi, kuras jo īpaši varētu būtiski ietekmēt konkurētspēju;
- rosināt uzņēmumus un citas ieinteresētās personas iesaistīties nozīmīgās tiesību aktu sagatavošanas iniciatīvās, piedaloties konsultācijās, un mudināt tos izmantot ceļvežus, gatavojot savu ieguldījumu lēmumu pieņemšanas procesā;
- arī turpmāk nodrošināt to, ka visiem nozīmīgajiem Komisijas priekšlikumiem, kam var būt būtiska ietekme, tostarp rīcības plāniem (un tirdzniecības sarunu pilnvarām) tiek veikts ietekmes novērtējums un ka tos iesniedz ietekmes novērtēšanas komisijai;
- gada darba programmai pievienotajā ceļvedī norādīt, kuriem pasākumiem tiks veikts šāds ietekmes novērtējums.

² Komisijas dienestu darba dokuments par dalībvalstu konkurētspējas rādītājiem un politiku SEC(2010) 1272. Galvenie šā ziņojuma secinājumi par sarežģītajām problēmām, ar kurām saskaras daudzas ES dalībvalstis, ir izcelti ierāmētā tekstā.

³ COM(2010) 543.

Otrkārt, vajadzīgs tiesību aktu ietekmes uz konkurētspēju **nobeiguma novērtējums**. Tiesību aktu sistemātiskam novērtējumam jāklūst par lietpratīga regulējuma neatņemamu sastāvdaļu. Rezultātu novērtēšana dos iespēju veidot atbildīgāku, zinātniski pamatotu un pārskatāmu politiku un līdzēs noteikt jaunas iespējas, lai uzlabotu tiesību aktu kvalitāti, tostarp nodrošinātu vienkāršošanu un administratīvā sloga samazināšanu. Ņemot vērā to, ka agrāk tiesību akti bija veltīti galveno uzdevumu risināšanai (piemēram, vienotā tirgus regulējums, mērķi vides jomā u.c.), iespējamās netiešās sekas uz rūpniecības konkurētspēju un jo īpaši tiesību aktu kumulatīvā ietekme ne vienmēr tika pilnībā novērtēti. Tādējādi atsevišķu tiesību aktu novērtēšanā Komisija plāno ietvert pilnīgāku politikas novērtēšanu. Šajās “derīguma pārbaudēs” varēs izvērtēt, vai kādas politikas jomas regulējums atbilst mērķim, un ja tas neatbilst — kas būtu jāuzlabo. Šā procesa mērķis ir samazināt tiesiskā regulējuma pārlieko slogu un, konstatējot pārklāšanos, trūkumus, nekonsekvenci un novecojušus pasākumus, racionalizēt dažādos periodos izveidotos tiesību aktu slāņus. Pieredze, kas gūta tiesību aktu vienkāršošanā saskaņā ar “jauno pieeju” preču vienotajam tirgum, šai sakarā var sniegt vērtīgas atziņas.

Neskatoties uz pēdējo gadu ievērojamo progresu, dalībvalstīm vēl joprojām jārisina nopietnas un pamanāmas problēmas lietpratīga regulējuma un uzņēmējdarbības vides jomā, jo īpaši attiecībā uz MVU. Lai mazinātu administratīvo slogu, turpinātu labāka regulējuma un e-pārvaldes politiku, piemērotu principu “vispirms domāt par mazākajiem” un vienkāršotu atbalsta shēmas, dalībvalstīm ir jāveic vēl lielāks un sistemātiskāks darbs. Politikas veidotājiem apmainoties ar labāko praksi, politikas mērķus varētu sasniegt mazāk apgrūtinotā veidā.

Ir jāturpina arī uzlabot uzņēmējdarbības vidi, jo īpaši attiecībā uz MVU. Šai sakarā daudz jau ir paveikts saskaņā ar Lisabonas stratēģiju un **Eiropas Mazās uzņēmējdarbības aktu**, ko Komisija pieņēma 2008. gada jūnijā⁴. Tomēr ļoti svarīgi ir turpināt iesākto, ilgstoši piemērojot principu “vispirms domāt par mazākajiem” un jaunās iniciatīvas MVU konkurētspējas atbalstam, piemēram, pieeja ekotirgiem, ekoinovācija, uzņēmumu sadarbība un internacionalizācija.

⁴ COM(2008) 394.

Komisija apņemas:

- *ietekmes novērtējuma procedūras gaitā veikt pastiprinātu rūpniecības konkurētspējas analīzi visiem svarīgajiem jaunajiem priekšlikumiem, kas lielā mērā skar rūpniecību, un veikt nobeiguma novērtējumu un “derīguma pārbaudi” ES tiesību aktiem, iekļaujot tajos jautājumu par rūpniecības konkurētspēju (2011. gads un turpmākie gadi).*
- *pārskatīt Eiropas Mazās uzņēmējdarbības aktu, lai turpinātu uzlabot MVU uzņēmējdarbības vidi un risinātu tādus aktuālus jautājumus kā ekotirgi un ekoinovācija, uzņēmumu sadarbība un internacionalizācija. (2010. gads)*

Dalībvalstis tiek aicinātas

- *nodrošināt rūpniecības konkurētspējas ietekmes novērtējumu saviem lielākajiem politikas priekšlikumiem,*
- *īstenot valsts tiesību aktu “derīguma pārbaudes”, īstenot Eiropas Mazās uzņēmējdarbības aktu, turpināt uzlabojumu ieviešanu uzņēmējdarbības vidē un “vispirms domāt par mazākajiem”.*

3.2. Uzlabot uzņēmumu piekļuvi finansējumam

Ir svarīgi, lai **finanšu tirgi kļūtu elastīgāki un efektīvāki**, un ir svarīgi nodrošināt, ka šiem tirgiem ir izdevīgāk finansēt reālo ekonomiku un ieguldījumus nekā piedalīties finanšu tirgu spekulācijās. Finanšu tirgu regulējumam nevajadzētu pakļaut briesmām reālās ekonomikas īstermiņa finansēšanas vajadzības un uzņēmumu spējas ierobežot risku.

Lielākā daļa no dalībvalstīm ir norādījušas, ka apgrūtināta piekļuve finansējumam ir būtisks šķērslis, jo īpaši MVU un inovāciju finansēšanai. Lai izstrādātu ekonomikas atlabšanas pasākumus, daudzas valstis ir izmantojušas valsts pagaidu atbalsta sistēmas. Jo īpaši dalībvalstis ir uzlabojušas eksporta kredītu, eksporta apdrošināšanu un MVU bankas aizdevumu garantijas shēmas. Lielākajā daļā no valstīm joprojām nav atrisināts publiskā sektora kavēto maksājumu jautājums, un dažās valstīs ir nepārprotamas iespējas būtiski samazināt maksājumu kavējumus.

Pēc finanšu un ekonomikas krīzes joprojām apgrūtināta ir **piekļuve finansējumam**, jo īpaši MVU. Kredīts vēl joprojām nav pieejams tādā apmērā, kā tas bija pirms krīzes, un finanšu tirgi joprojām izvairās uzņemties risku. Lai izvērtētu un izplatītu labāko praksi un atrastu jaunus inovatīvus risinājumus, kā arī nodrošinātu uzņēmumu, jo īpaši MVU, piekļuvi finansējumam, Komisija kopā ar finanšu iestādēm un uzņēmēju pārstāvjiem ir izveidojusi MVU finansēšanas forumu.

Lai modernizētu Eiropas rūpniecības bāzi un infrastruktūru, uz kuras tā balstās, būs vajadzīgas būtiskas jaunas investīcijas ar **lielāku privātā kapitāla daļu produktīvām investīcijām**, jo īpaši izmantojot riska kapitāla tirgus. Tas jo attiecas arī uz finansējumu jaunizveidotiem uzņēmumiem, dinamiskas izaugsmes firmām, pētniecībai un izstrādei un inovācijām, ko bieži vien nevar finansēt tikai no naudas plūsmas. Ņemot vērā to, ka vairākās dalībvalstīs situācija valsts finansēs ir ļoti pasliktinājusies, ir jāizstrādā jauni un inovatīvi risinājumi, tostarp shēmas, ko lauksaimniecībā un pārtikas ražošanā kopīgi finansē ES reģionālā politika un KLP, lai nodrošinātu produktīvu un efektīvu finanšu atbalstu un

palīdzētu saskaņot publisko finansējumu un stimulēšanas mehānismus ar ES stratēģiskajiem mērķiem.

Liela mēroga privātie ieguldījumu projekti un ieguldījumi infrastruktūrā arī atkarīgi no labi noregulētiem finanšu tirgiem. Tie pievelk privāto un valsts kapitālu no valstīm, kas nav ES dalībvalstis, tostarp **ārvalstu tiešie ieguldījumi** no valsts kapitāla fondiem. Ir svarīgi, lai šādi fondi darbotos atklātā ieguldījumu gaisotnē un ievērotu konkrētus pārskatāmības un pārvaldības standartus saskaņā ar SVF un ESAO noteikto labo praksi.

Komisija apņemas:

- *saskaņā ar paziņojumu par turpmākajiem pasākumiem finanšu pakalpojumu reformā⁵ izstrādāt tiesību aktus, lai nodrošinātu, ka finanšu tirgi kļūst elastīgāki un efektīvāki, vienlaikus nodrošinot, ka tie nepakļauj briesmām reālās ekonomikas finansēšanas vajadzības. izstrādājot turpmākos tiesību aktus, novērtēt un pilnībā ņemt vērā piekļuves finansējumam potenciālo ietekmi, jo īpaši attiecībā uz MVU;*
- *veikt izpēti par to, vai nākošajā plānošanas periodā līdz 2013. gadam iespējama Eiropas finanšu instrumentu nosacījumu grozīšana, lai palīdzētu risināt tirgus problēmas MVU un inovācijas finansēšanā;*

Dalībvalstis tiek aicinātas izstrādāt labāko praksi par valdības izstrādātajām shēmām piekļuvei finansējumam un dalīties ar to (2011./2012. gads).

4. NOSTIPRINĀT VIENOTO TIRGU

4.1. Vienotā tirgus attīstīšana un intelektuālā īpašuma tiesību īstenošana

Vienotais tirgus ir bijis viens no galvenajiem ekonomikas izaugsmes faktoriem Eiropas Savienībā pēdējo 20 gadu laikā. Tas ES rūpniecībā ir būtiski samazinājis pārrobežu tirdzniecības izmaksas, palielinājis konkurenci, un pieejamais Eiropas mēroga tirgus ir devis būtisku ekonomiju gan izmaksu, gan tvēruma ziņā. Tomēr pastāv vēl vairāki šķēršļi. Tie ir atšķirīgie valsts noteikumi, procedūru dublēšanās un grūtības piekļuvē dažiem tirgus sektoriem. Vienotā tirgus akta mērķis ir ķerties pie šo šķēršļu likvidēšanas un vienlaikus atjaunot uzticību vienotajam tirgum. Šī uzņēmumu, strādnieku, ieguldītāju un patērētāju pārliecība, ka viņi visi gūs labumu no vienotā tirgus, veido priekšnoteikumu augsti konkurētspējīgai sociālajai tirgus ekonomikai.

Vairākās saimnieciskajai darbībai nozīmīgās tiesību jomās ir notikusi būtiska **tiesību aktu tuvināšana**. Tomēr Eiropas ražošana un iedzīvotāji vēl joprojām saskaras ar 27 sīki izstrādātām un dažādām tiesiskām vidēm valsts un reģionu līmenī. Tas traucē resursu efektīvu piešķiršanu Eiropā un Eiropas ražošanas konkurētspēju. Tāpēc, lai noteiktu, **kādā apmērā būtu jāveic turpmākā, efektivitāti uzlabojošā harmonizācija**, ir tik svarīgi pārskatīt esošos tiesību aktus un administratīvās procedūras. Daži šā uzdevuma aspekti jau tiek risināti, bet daudzās jomās darbs vēl nav uzsākts.

Mūsdienu apstrādes rūpniecībā aizvien lielāku lomu ieņem tādi **ar uzņēmējdarbību saistīti pakalpojumi** kā loģistika, objektu apsaimniekošana, dizains, tirgvedība un reklāma. Visi tie ir būtiski ieguldījumi un palielina produkta vērtību. Kaut gan pakalpojumu direktīvas ieviešana

⁵ COM(2010) 301.

novērsa administratīvos šķēršļus pārrobežu pakalpojumu sniegšanā, vēl joprojām ir jomas, kurās šie šķēršļi pastāv un kurās iekšējā tirgus darbība pakalpojumu jomā ir jāuzlabo. Tādējādi ārējo pakalpojumu rūpnieciskie lietotāji saskaras ar tirgu, kurš ir ļoti sadrumstalots, nepārskatāms un kurā bieži vien trūkst labi definētu kvalitātes standartu. Veidojot dzīvotspējīgu ar uzņēmējdarbību saistītu pakalpojumu vienoto tirgu, šie jautājumi ir steigšus jārisina.

Ļoti svarīgs un ieildzīgs uzdevums ir uzlabot **Eiropas intelektuālā īpašuma tiesību sistēmu**, jo īpaši izveidot efektīvu ES patentu un patentu tiesvedības sistēmu. Lai palielinātu pētniecības un izstrādes un inovāciju radošo potenciālu, kas ir ilgstošas konkurētspējas priekšnoteikums, liela nozīme ir intelektuālā īpašuma tiesību efektīvai piešķiršanai, administrēšanai un lietošanai. Turklāt šo tiesību piešķiršanai jāiet roku rokā ar efektīvu to īstenošanu. Aizvien lielāku skaitu no ražošanas nozarēm un plašu rūpniecības uzņēmumu loku skar **viltošana un pirātisms** vienotajā tirgū un ārpus tā. Tādu preču viltojumi kā farmācijas produkti, elektronikas aprīkojums un mašīnu rezerves daļas var izraisīt nopietnu veselības un drošības apdraudējumu, kā arī samazināt rūpniecības rentabilitāti un stimulu inovēt.

Komisija apņemas:

- *nodrošināt savlaicīgu Vienotā tirgus akta īstenošanu;*
- *sagatavot daudzgadu ES rīcības plānu, lai izstrādātu ES tirgus uzraudzību; sadarbībā ar valsti muitas un tirgus uzraudzības iestādēm izstrādāt pamatnostādnes muitas kontrolei ražojumu drošuma jomā;*
- *izskatīt ES tiesību aktus atsevišķās jomās, tostarp jo īpaši preču brīvas aprites jomā, lai noteiktu, kurās no tām sīkāka harmonizācija varētu būtiski samazināt pārrobežu uzņēmējdarbības izdevumus;*
- *izveidot augsta līmeņa grupu uzņēmējdarbības pakalpojumu jautājumos, lai veiktu izpēti attiecībā uz trūkumiem tirgū, standartiem un inovāciju, un tādiem starptautiskās tirdzniecības jautājumiem kā loģistika, objektu apsaimniekošana, tirgvedība un reklāma (2012. gads).*
- *2010. gada novembrī noteikt turpmāko rīcību, lai uzlabotu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanu, tostarp jo īpaši iniciatīvu par Eiropas Viltošanas un pirātisma novērošanas centra kompetences palielināšanu.*

Dalībvalstis ir aicinātas

- *steidzami pieņemt priekšlikumus saistībā ar ES patentu un patentu tiesvedības sistēmu, lai pirmos patentus varētu izsniegt 2014. gadā;*
- *attīstīt un izplatīt labāko praksi un materiālus, kas saistīti ar tirgus uzraudzību, muitu, kā arī vispārējo atbalstu uzņēmējdarbībai, lai uzlabotu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanu.*

4.2. Konkurences politika

Labi funkcionējoši, konkurētspējīgi tirgi uzlabo Eiropas rūpniecības konkurētspēju vairākos veidos. Konkurence veicina inovācijas un efektivitāti, un stimulē uzņēmumus paaugstināt

produktivitāti. Nodrošinot vienlīdzīgas iespējas, konkurences politika sniedz iespēju piekļūt plašajam un sarežģītajam ES iekšējam tirgum. Tirgi ar lielu konkurenci ir prasīgāki pret uzņēmējiem, liekot tiem paaugstināt efektivitāti, lai nodrošinātu un saglabātu konkurētspēju.

Turklāt konkurences noteikumi sniedz konkrētus pamatnosacījumus Eiropas rūpniecības konkurētspējas atbalstam un pārejai uz resursu izmantošanas ziņā efektīvāku rūpniecību. Ar valsts atbalsta, pretmonopolu un uzņēmumu apvienošanas kontroles pasākumu palīdzību Komisija nodrošina netraucētu konkurenci iekšējā tirgū. Turklāt konkurences politikas piemērošana ir svarīgs instruments, lai aizsargātu Eiropas uzņēmumus pret tādu konkurētspējai kaitējošu praksi kā tirgu sadale, jaudas ierobežošana vai pārrobežu darbības aizkavēšana, kas noved pie cenu paaugstināšanās. Tas jo īpaši svarīgi ir resursu tirgiem, tādiem kā ar rūpniecību saistītie pakalpojumi, kuriem ir liela nozīme Eiropas rūpniecības nozaru izmaksu konkurētspējā.

Tā kā konkurences politika uzlabo inovāciju un produktivitāti, tā ir efektīvs instruments, kas ļauj Eiropas uzņēmumiem risināt globālās konkurētspējas jautājumus, tostarp pozīciju starptautiskajos tirgos. Jo īpaši svarīga ir apvienošanās kontrole, kas, uzņēmumiem apvienojoties, dod iespēju pārstrukturēties, lai palielinātu tvērumu, vienlaikus nodrošinot to, ka Eiropas rūpniecības klienti un patērētāji ir aizsargāti pret cenu paaugstināšanu un citu pret konkurenci vērstu iedarbību.

Valsts atbalsta kontrolei ir būtiska loma vienotā tirgus netraucētā darbībā; turklāt valsts atbalsta noteikumu izveide palīdz veicināt Eiropas rūpniecības konkurētspēju. Valsts atbalsta noteikumi veido sistēmu, kas rosina dalībvalstu investīcijas novirzīt uz konkrētām tirgus nepilnībām.

4.3. Uzlabot infrastruktūru

Eiropas rūpniecības konkurētspēja lielā mērā atkarīga no **enerģētikas, transporta un komunikācijas infrastruktūras pakalpojumu** efektivitātes. Ir svarīgi uzlabot un modernizēt šos tīklus. Transporta tīkli ir jāuzlabo, lai izvairītos no šķēršļiem un uzlabotu pārrobežu sakarus. Ir jāuzlabo energoapgādes tīkli un jāveic to modernizācija, tajos jāizvērs viedie tīkli, jāatvieglo atjaunojamo resursu izmantošana, jānodrošina pilnībā funkcionējošs iekšējais enerģijas tirgus un jāuzlabo piegādes drošība. Jaunajās dalībvalstīs un mazāk attīstītajos reģionos ir jāstrādā pie infrastruktūras modernizēšanas. Šiem uzlabojumiem būs vajadzīgi lieli ieguldījumi un inovatīvi finansēšanas risinājumi, piemēram, projektu obligācijas un publiskā un privātā sektora partnerības. Pamatiniatīvā par digitālo programmu izklāstīti risināmie jautājumi un piedāvāti rīcībpolitikas pasākumi komunikācijas jomā. Šis jautājums tiks risināts arī gaidāmajā paziņojumā par enerģētikas infrastruktūru un Baltajā grāmatā par ilgtspējīgu transportu. Eiropas Reģionālās attīstības fondam (ERAF) un Kohēzijas fondam ir liela loma šīs infrastruktūras izstrādāšanā un modernizēšanā.

Dalībvalstu rūpniecības konkurētspējas svarīgi noteicošie faktori ir konkurence, publisko un privāto pakalpojumu efektivitāte un infrastruktūra. Daudzās dalībvalstīs joprojām būtu jārisina problēma par pieaugošo konkurenci tīkla nozarēs. Dažās dalībvalstīs jāpievērš uzmanība transporta un enerģētikas infrastruktūrai. Infrastruktūras attīstību traucē arī garas atļauju piešķiršanas procedūras un nepietiekams sabiedrības atbalsts.

Dažus Eiropas tīkla pakalpojumus bieži piedāvā par **relatīvi augstu cenu**. Vidējās Eiropas elektrības cenas pēc starptautiskajiem standartiem ir augstas. Tādējādi ir vajadzība pēc efektīvas iekšējā tirgus īstenošanas enerģētikas nozarē, un nesen pieņemtā Trešā enerģētikas

pakete būs galvenais instruments, lai to paveiktu. Lai novērstu tādas konkurences kropļojumus kā dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, šajā nozarē ir stingrāk jāpiemēro konkurences noteikumi. Ja šo jautājumu atstāj nerisinātu, palielinās uzņēmumu pārvietošanas iespējamība.

Visbeidzot, dažādiem enerģētikas, transporta un komunikāciju **tīkliem jāklūst labāk integrētiem**, lai tie varētu nodrošināt konkurētspējīgu pakalpojumu sniegšanu. Vienlaikus šī **integrācija nodrošinātu arī jaunus izaugsmes un inovācijas avotus.**

Komisija apņemas:

- *veikt konkrētas darbības, lai turpinātu veidot efektīvu iekšējo ceļu, gaisa, dzelzceļa un ūdens transporta tirgu (gaidāmā Baltā grāmata par transporta politiku) un novērst šķēršļus transporta jomā, veicot nākamo TEN-T pamatnostādņu pārskatīšanu, kurā izmantos jaunu TEN-T plānošanas metodoloģiju pamattīkla izveidei;*
- *pieņemt enerģētikas infrastruktūras paketi, lai atbalstītu arī iekšējā enerģētikas tirgus izveidi, risinot jautājumu par neeksistējošām Eiropas nozīmes infrastruktūras saiknēm un piedāvājot instrumentus, kas vajadzīgi to savlaicīgai izveidei;*
- *pastiprināt centienus ES enerģētikas tirgu liberalizācijā, lai veicinātu konkurenci enerģētikas nozarē un nenostādītu ES apstrādes rūpniecību ļoti nelabvēlīgā situācijā globālajos tirgos.*
- *Kopā ar EIB grupu izstrādāt infrastruktūras finansēšanas stratēģiju, tostarp izveidojot ES projektu obligācijas un veicinot publiskā un privātā sektora partnerības.*

Dalībvalstis tiek aicinātas

- *sevišķu uzmanību pievērst identificētu šķēršļu novēršanai transporta jomā un energotīklu savstarpējai pārrobežu savienošanai.*
- *nekavējoties īstenot trešo iekšējā enerģētikas tirgus paketi.*

4.4. Standartizācija

Viena no svarīgākajām politikas jomām, ar kuras palīdzību var panākt ekonomisko labumu no harmonizācijas un apjomradītiem ietaupījumiem, ir **standartizācija** Eiropas, starptautiskā vai valsts līmenī. Arī tirgi paši bieži vien izveido faktu standartus, pamatojoties uz līderpozīcijām tehnoloģijā, uz tirgus nolīgumiem un/vai dominējošo tirgu.

Eiropas standartiem jau tagad ir būtiska nozīme inovatīvu preču piekļuvē tirgum un ražošanas izmaksu samazināšanā. Konkurētspējīgs standartu izveides process, kurā vairāki tehnoloģijas izstrādātāji sacenšas par labāko piedāvājumu, kalpo rūpniecības politikai, nodrošinot to, ka tās klienti un rezultātā arī patērētāji gūst labumu no standartiem, un cenas par tehnoloģijām nav noteiktas pārāk konkurētspējīgā līmenī. Apstrādes rūpniecības nākamās desmitgades vispārējais uzdevums ir izstrādāt tādu **standartu sistēmu Eiropai**, kas atbilstu Eiropas tirgus dalībnieku un valsts iestāžu vajadzībām. Tas jāpaveic apstākļos, kad pasaulē un sabiedrībā notiek straujas pārmaiņas, un šai rīcībai globālās ekonomikas apstākļos vajadzētu veicināt Eiropas ietekmi ārpus vienotā tirgus robežām. Eiropai arī jāveic papildu pasākumi, lai noturētu savu stratēģisko pozīciju starptautisko standartu jomā.

Turklāt standarti jāpielāgo, lai Eiropas politikai būtu vieglāk pievērsties tādu svarīgu jautājumu risināšanai kā klimata pārmaiņas, ilgtspējība, sabiedrības novecošana un inovācija. Standartiem jāklūst par pētniecības un politikas izstrādes neatņemamu sastāvdaļu jau no paša sākuma. Ja Eiropa būs dzinējspēks no jauna radītu preču un tehnoloģiju Eiropas un starptautisko standartu izstrādē (piemēram, nanotehnoloģija un citas galvenās pamattehnoloģijas, elektromobiļi, veselības tehnoloģijas, energoefektīvi produkti, atjaunojamie resursi un citas vides tehnoloģijas, uzņēmējdarbības pakalpojumi), tā varētu radīt konkurētspējas priekšrocības saviem uzņēmumiem un atvieglot tirdzniecību. Ja standartiem jāklūst par inovāciju sekmētājiem kā izklāstīts pamatiniciatīvā “Inovācijas Savienība”, Eiropai ir jāizstrādā elastīgākas metodes darbam ar standartu veidotājiem, kuriem savukārt būtu jāizmanto visi iespējamie līdzekļi (specifikācija, darbnīcas nolīgumi) lai sniegtu atbalstu Eiropas politikas jomām mērķim atbilstošā veidā. Tas dos iespēju elastīgāk un ātrāk izstrādāt standartus inovatīvās jomās.

Ir jāoptimizē Eiropas standartizācijas efektivitāte un iedarbīgums, sekmējot harmonizēto standartu spēcīgāku struktūru, uzlabotu standartu izstrādes procesu visos līmeņos un labāko pieejamo globālo standartu ātru pieņemšanu, ja globālo standartu izstrādes prakse ir labi nostiprinājusies, kā piemēram, IKT nozarē. Standarti nedrīkst radīt papildu slogu, piemēram, MVU. To rezultātā vajadzētu uzlaboties efektivitātei, un tiem jābūt par stimulu inovācijai. Galvenais mērķis ir sasniegt standartu konvergenci pasaules līmenī.

Komisija apņemas:

- 2011. gada sākumā sniegt standartizācijas paziņojumu un tiesību akta priekšlikumu, kurā izklāstīta stratēģija Eiropas standartu izstrādes lomas palielināšanai apstākļos, kad pasaulē un sabiedrībā notiek straujas pārmaiņas; ir paredzēta standartizācijas procesa paātrināšana, tostarp IKT nozarē, MVU un citu ieinteresēto personu iesaistes paplašināšana un pakalpojumu standartu izveidošana. Turklāt paziņojumā tiks izskatītas iespējas ilgtermiņā nodrošināt standartizācijas sistēmas spēju pielāgoties ātri mainīgai videi un līdzdarboties Eiropas stratēģisko iekšējo un ārējo mērķu sasniegšanā (tos cita starpā saistot ar inovāciju un tehnoloģiju attīstību), arī ieviešot neatkarīgu pārskatīšanu.

5. JAUNA RŪPNIECĪBA INOVĀCIJAS POLITIKA

5.1. Rūpniecības inovācija

Lai izpildītu uzdevumus, ko izvirza globālā konkurence, un lai palielinātu ilgtspēju, inovācijas jomā jāsasniedz izcilība. Inovācija ir ražīguma, energoefektivitātes, materiālu efektīvas izmantošanas, kvalitatīvāku preču un pakalpojumu, jaunu tirgu izveides galvenā virzītāja. Tomēr savas izcilās idejas Eiropa pietiekami labi neīsteno tirgū realizējamās precēs un pakalpojumos. Lai pakalpojumi un preces tiktu izstrādāti un komercializēti drīzāk un lai ES uzņēmumi tirgū nonāktu drīzāk, vajadzīga jauna rūpniecības inovācijas politika. Bez šādas inovācijas Eiropas rūpniecība nespēs veiksmīgi konkurēt globālajā tirgū ne tehnoloģiju virzītājās, ne tradicionālajās rūpniecības nozarēs.

Pamatiniciatīvā “Inovācijas savienība” izklāstīta kopējā pieeja, kas īstenojama, lai nodrošinātu veiksmīgu un atšķirīgu Eiropas inovācijas modeli. Steidzami nepieciešama labāka izglītības, pētniecības un izstrādes un inovācijas koordinācija, lielāka saskanība zinātnē, tehnoloģijā un inovācijas sadarbībā ar pasauli, globāla pieeja sociālo problēmu risinājumiem, vienlīdzīgu

konkurences nosacījumu izveide pētniecībai, izstrādei un inovācijai, pieejamākas finanses un riska kapitāls, pienācīga koncentrēšanās gan uz konkurētspēju, gan sociālajām problēmām.

Svarīgākais uzdevums ir steidzami attīstīt un ieviest tirgū Eiropas spēcīgo potenciālu jaunveidoto tehnoloģiju jomā. **Galvenās pamattehnoloģijas**⁶, piemēram, rūpnieciskā biotehnoloģija, nanotehnoloģija, progresīvi materiāli, fotonika, mikroelektronika, nanoelektronika un uzlabotas ražošanas sistēmas var nodrošināt pamatu ļoti daudzveidīgiem jauniem procesiem, precēm un pakalpojumiem, ieskaitot pavisam jaunu nozaru attīstību nākamajā desmitgadē. Zinātniskajā pētniecībā Eiropa ir līdere, taču jānodrošina, lai jaunās tehnoloģijas laikus sāktu izmantot un pārņemtu ES rūpniecība, tostarp MVU. Lai paātrinātu komercietechnoloģiju izstrādi, ļoti svarīgi, lai būtu ciešāka sadarbība tehnoloģiju politikā un programmās, pieejamākas finanses un pastiprināts atbalsts izmēģinājumu un demonstrējumu projektiem. Lai izveidotu dinamisku inovatīvu preču un pakalpojumu vienoto tirgu, laikus jāpieņem iekšējā tirgus tiesību akti, jāpastieidzina standarta izstrāde, jau sākotnēji jārisina jautājumi, par ko patērētāji pauž bažas, un jāveic tirdzniecības un pirmstirdzniecības posma publiskie iepirkumi. Paziņojumā “Inovācijas savienība” teikts, ka starpposmā tiks pārskatītas pamatnostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai, precizējot, kādus inovācijas veidus, tostarp kādas pamattehnoloģijas un inovācijas, var atbalstīt, lai risinātu galvenās sociālās problēmas, un kā dalībvalstīm tos vislabāk izmantot.

Dalībvalstis, kurās inovācija pārsniedz vidējos rādītājus, proaktīvi reaģēja uz ekonomikas krīzi, konkrēti, tās izmantoja īslaicīgus papildu pasākumus, lai veicinātu pētniecību un inovāciju. Valstīs, kurās nebija sasniegts ES vidējais rādītājs, tā lielākoties nenotika, un tas liecina, ka varētu palielināties plaša pētniecībā, izstrādē un inovācijā. Uzlabot prasmes un pastiprināt tehnoloģijas un prasmju ietilpīgu darbību īpatsvaru šajā situācijā ir īpaši svarīgi.

Lai saglabātu konkurētspēju, Eiropas rūpniecībai jānostiprina arī **zināšanu bāze**, jāveic ieguldījumi pētniecībā un inovācijā gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai ekonomikai. Kopš 2004. gada Komisija atbalstījusi Eiropas tehnoloģijas platformu izveidi, lai ES līmenī pulcinātu kopā rūpniecībā ieinteresētās personas, izstrādātu kopīgu redzējumu par pētniecību un izstrādi un veicinātu atgriezenisko saiti ar ES politikas virzieniem. Lai veicinātu pētniecību Eiropas līmenī, jomās ar lielu inovācijas potenciālu izstrādātas kopīgas tehnoloģiju iniciatīvas. Lai atbalstītu vidēja un ilga termiņa pētniecību un izstrādi, kas reaģētu uz steidzami risināmiem konkurētspējas un ilgtspējas uzdevumiem svarīgākajās rūpniecības nozarēs, Eiropas Ekonomikas atveseļošanas paketes ietvaros Komisija izveidojusi arī trīs publiskā un privātā sektora partnerības: “Nākotnes rūpnīcas”, “Energoeфекtīvas ēkas” un “Zaļie automobiļi”. **Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta** zināšanu un inovācijas kopienas ES līmenī integrē visu inovācijas ķēdi no izglītības un pētniecības līdz komercializācijai, lielu uzmanību veltījot spēcīgai pārvaldībai un inovācijai stimulēšanai piedāvājot priekšzīmīgus piemērus.

Stratēģijas “Eiropa 2020” **pamatiniciatīvā par digitālo programmu**⁷ izklāstīts, ka nākotnes konkurētspējas nodrošināšanai ļoti svarīgi ir arī uzlabot IKT lietošanu **rūpniecības konkurētspējai, resursu optimizācijai un inovācijai**. Domājams, ka ES uzņēmumi aizvien vairāk saskarsies ar IKT speciālistu nepietiekamību un lietpratīgu IKT lietotāju trūkumu. Paralēli tam, lai racionalizētu darījumus, jāveicina inovatīvāks IKT lietojums visās rūpnieciskās ražošanas vērtības radīšanas ķēdēs, piemēram, izmantojot e-rēķinus un uzlabojot

⁶ COM(2009) 512.

⁷ COM(2010) 245.

kopējo konkurētspēju ar demonstrējumu projektiem, lai veicinātu uzņēmumu, jo īpaši MVU, integrāciju globālajās digitālās vērtības veidošanas ķēdēs.

Efektīvas inovācijas politikas labad mums vajadzīgs labāks ieskats **nozaru inovācijas rādītājos** un nākotnes potenciālā. Komisijai vērojot nozaru inovāciju, noteikti galvenie uzdevumi vairākās nozarēs un parādītas svarīgākās atšķirības valstu un nozaru starpā. Lai atbalstītu strukturālas pārmaiņas un inovāciju, jo īpaši rūpniecības nozarēs, kas sasniegušas brieduma posmu, svarīgi uzlabot ES politikas instrumentu izstrādi. Turklāt ciešāka sadarbība nozaru starpā var uzlabot radošumu un inovāciju uzņēmumos. Tādēļ uzņēmumiem jāpārvar savu nozaru robežas, un ir vajadzīgi jauni mehānismi, kas nodrošinātu savstarpēju bagātināšanos ar idejām un uzņēmējdarbības modeļiem. Pamatīgāk jāatklāj un jāiestrādā politikā potenciāls veidot šādus kontaktus starp dažādām nozarēm.

Apvienojot resursus un zinātību, veicinot uzņēmumu, publiskā sektora iestāžu un augstskolu sadarbību, rūpniecības konkurētspēju un inovāciju uzlabo **kopas un tīkli**. Reģionālajai, valsts un ES kopu politikai jātiecas pārvarēt pašreizējās tirgus nepilnības un finansējuma nepietiekamību, jo īpaši veidojot saikni starp uzņēmumiem un pētniecības institūtiem. ES reģionu politika un pētniecības pamatprogrammas palīdz reģioniem pieņemt pārdomātas specializācijas stratēģijas, kas stiprinās to konkurētspēju, veidojot inovācijas nišas. Pamatojoties uz līdzšinējiem panākumiem, radusies nepieciešamība izstrādāt pasaules mērogā konkurētspējīgākas kopas un tīklus kā tradicionālajām, tā pētniecības, izstrādes un inovācijas kopām. Vietējās kopas, kas sadarbojas Eiropas mērogā, var nodrošināt pietiekamu potenciālu, kas nodrošinās pētniecību un izstrādi, prasmes, finansējumu, savstarpēju bagātināšanos ar idejām un uzņēmējdarbības iniciatīvām. Tomēr dažādās kopu iniciatīvas jākonsolidē un jāracionalizē.

Pašreizējais kopienas satvars, kas attiecas uz valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai, papildina atbalstu sadarbībai pētniecības, izstrādes un inovācijas projektos, proti, projektus īsteno vismaz divas dalībvalstis vai arī sadarbībā iesaistīti MVU. Tas ļaus dalībvalstīm paņemt atbalstu, kas veicinās svarīgu projektu īstenojumu visas Eiropas interesēs saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Varētu mudināt dalībvalstis izmantot šo instrumentu.

Komisija apņemas:

- *pieņemt iniciatīvu, kas veicinās konkurētspējīgu galveno pamattehnoloģiju ieviešanu, pārņemšanu un komercializāciju plašā mērogā un laikus;*
- *veicināt rūpniecisko pētniecību, izstrādi un inovāciju uzlabotām ražošanas tehnoloģijām, pamatojoties uz iniciatīvu “Nākotnes rūpnīcas”, lai atvieglotu ES rūpniecības bāzes modernizāciju un risinātu tādas sociālās problēmas kā energoefektivitāte, klimata pārmaiņas un resursu trūkums;*
- *veicināt iniciatīvas, kas tuvina augstāko izglītību un uzņēmējdarbību, lai uzlabotu Eiropas augsti kvalificēto darbaspēku, piemēram, e-prasmju iniciatīvu, kas orientēta uz lietpratīgiem IKT lietotājiem rūpniecībā, un augstskolu un uzņēmumu foruma izmēģinājuma rīcību, kas finansētu augstskolu un uzņēmumu zināšanu alianses;*
- *veicināt jaunu uzņēmumu koncepcijas un saistītās ražošanas tehnoloģijas, kas vērstas uz ilgtspējīgām, uz lietotāja vajadzībām orientētām dizaina precēm tekstilmateriālu un apģērba nozarē, kā arī citos lielos patēriņa tirgos;*
- *izstrādāt politikas pieejas, kas veicinātu potenciālu nozarēm, tostarp tradicionālajām ražošanas nozarēm un MVU, savstarpēji bagātināties;*
- *iesniegt jaunu stratēģiju par pasaules mēroga konkurētspējīgām kopām un tīkliem, ieskaitot īpašu rīcību, kas veicinātu pasaules mērogā konkurētspējīgas kopas un tīklus kā tradicionālajās, tā jaunveidotajās rūpniecības nozarēs (2011. gads);*
- *veicināt paralēlu paziņošanu par atbalstu pārrobežu sadarbības projektiem pētniecībā, izstrādē un inovācijā.*

Dalībvalstis tiek aicinātas

- *veicināt ciešāku sadarbību starp politikas virzieniem, kas skar galvenās pamattehnoloģijas, lai maksimāli izmantotu tehnoloģiju ieviešanas sinerģiju un papildināmību;*
- *veicināt pārdomātu specializāciju ES reģionu politikā, lai attīstītu kopas un uzlabotu inovācijas rādītājus reģionos.*

5.2. Prasmju bāze

Viens no **pamatiniciatīvas “Programma jaunām prasmēm un darba vietām”** galvenajiem mērķiem būs modernizēt eiropiešu prasmes. Iniciatīva palīdzēs atbalstīt Eiropas rūpniecības bāzi, ierosinot rīcību, kas uzlabotu mūsu darba tirgu darbību un nodrošinātu mūsu darbaspēkam vajadzīgās prasmes. Pastāvot lielum bezdarbam, Eiropas rūpniecība tomēr joprojām cenšas atrast darbiniekus, kam būtu prasmes, kuras atbilst vakancēm. Gaidāms, ka prasmju neatbilstība palielināsies, tiklīdz aktīvais darbaspēks samazināsies demogrāfisko pārmaiņu dēļ. Modernizējot rūpniecības struktūras, būs vajadzīgas jaunas prasmes, jauni darba apstākļi un biežākas karjeras maiņas. Darbiniekiem vajadzīgs atbalsts, lai veiksmīgi tiktu galā ar šiem procesiem, izmantojot elastdrošības pieeju mūžizglītībā. Nepieciešama ciešāka sadarbība starp valsts, reģionālajām un vietējām pārvaldes iestādēm, tajā aktīvi piedaloties sociālajiem partneriem. Lai **atbalstītu aktīva darba tirgus politikas īstenošanu**

un labāk pielāgotu darbiniekus darba vietām, jāpastiprina Eiropas Sociālā fonda loma. **Izglītības un apmācības politikā** nepieciešama cieša koordinācija starp publisko sektoru un partneriem rūpniecībā. Konkrēti ir ļoti svarīgi palielināt izglītības kvalitāti dabaszinātņu, tehnoloģijas, inženierzinātņu un matemātikas specialitāšu studiju beidzējiem. Arī zināmam daudzumam darbinieku ar vidēju kvalifikāciju jāatbilst pieprasījumam, ko izvirza strauji augošas rūpniecības nozares, piemēram, vides un enerģētikas nozare. ES līmeņa politikas virzieniem var būt ievērojama pievienotā vērtība, jo īpaši ņemot vērā atbalstu, ko tie piedāvā, lai dalītos ar pieredzi un labu praksi.

Komisija apņemas:

- *veicināt dalībvalstu rūpniecības, izglītības un nodarbinātības iestāžu sadarbības tīklus, kuros dalīties ar informāciju un labu praksi darba tirgu un prasmju stratēģiju jomā;*
- *ierosināt vadošus principus par pamatnosacījumiem darba vietu izveidei, ieskaitot ieguldījumus dabaszinātņu, tehnoloģijas, inženierzinātņu un matemātikas specialitāšu studiju beidzēju izaugsmei.*

Dalībvalstis tiek aicinātas:

- *vairāk izmantot Eiropas Sociālo fondu prasmju modernizēšanai un pārstrukturēšanai.*

6. GLOBALIZĀCIJAS PIEDĀVĀTO IESPĒJU IZMANTOŠANA

6.1. Tirdzniecība un starptautiskais regulējums

Veiksmīga tirdzniecības liberalizācija, cita starpā slēdzot daudzpusējos un divpusējos nolīgumus un ņemot vērā transporta un komunikācijas izmaksu samazināšanos, palīdzējusi izveidot dinamisku globālo tirgu un nodrošināt ātru izaugsmi jaunos ES eksporta tirgos. Nesen par ekonomiski ietekmīgām valstīm kļuvušās Ķīna, Indija un Brazīlija **strauji pārvar problēmu, kas izriet no tā, ka joprojām pastāv darba ražīguma un inovācijas plaša attiecībā pret industrializētajām valstīm**. Tādējādi rūpniecībai jāturpina izmantot šīs tirgus iespējas, pārveidojoties un modernizējoties, lai saglabātu konkurences priekšrocības. Neapšaubāmi ES rūpniecība ir ieguvēja no šīm jaunajām tendencēm pēckrīzes augšupejā, kad jaunveidotie tirgi ir pieredzējuši ievērojamu izaugsmi. **Paziņojumā par tirdzniecības izaugsmi un starptautiskiem jautājumiem**⁸ izklāstīta Komisijas jaunā tirdzniecības politikas pieeja, kas ietilpst stratēģijā “Eiropa 2020”.

Īpašas pūles jāpieliek arī, lai nodrošinātu, kas šis pieaugošais konkurences spiediens no strauji augošajām ekonomikām nav pamatots **izaugsmes stratēģijās, kas lielākoties paļaujas uz protekcionistiskiem pasākumiem**, kuri veicina eksportu un diskriminē importu. Faktiski ir novērotas tendences, kas liecina par nepamatotu ar tarifiem nesaistīto šķēršļu izmantošanu tirdzniecībā, slēptām subsīdijām, diskriminējošiem publiskiem iepirkumiem, piespiedu tehnoloģiju pārnesei, valūtas maiņas kursu pārvaldīšanu un slikti īstenotu sociālo un vides aizsardzību. Tāpēc ir svarīgi arī turpmāk cieši pārraudzīt šādu valsts intervenci, kas kropļo konkurenci, un attiecīgi rīkoties. **ES tirgus piekļuves stratēģija** ir svarīgs rīks, kā pārvarēt dažādos tirdzniecības šķēršļus, ar kuriem Eiropas uzņēmumi saskaras trešo valstu tirgos. Nostiprinot stratēģiju, īpaša uzmanība būs jāveltī tādām jomām kā publiskais iepirkums, tiešie

⁸ COM(2010) 612.

ārvalstu ieguldījumi un ierobežojumi izejvielu eksportam. Līdzīgi, lai Eiropas uzņēmumi, jo īpaši inovatīvo nozaru uzņēmumi, varētu ienākt trešo valstu tirgos un tajos konkurēt, ļoti svarīgi ir efektīvi aizsargāt un īstenot intelektuālā īpašuma tiesības un ģeogrāfiskās norādes.

Lai aizsargātu ES rūpniecību no negodīgas prakses, svarīgi ir arī **tirdzniecības aizsardzības instrumenti**. Tie jādara pieejamāki, jo īpaši MVU. Vispār jāturpina īstenot, pārraudzīt un izpildīt noslēgtos daudzpusējos un divpusējos nolīgumus.

Tas, vai izdosies intensīvi mijiedarboties ar jauno pasaules ekonomiku, atkarīgs no **uzņēmumu spējas piekļūt starptautiskajiem tirgiem un izmantot globālās vērtības veidošanas ķēdes**. Pašreizējā sistēmā, kuras pamatā ir daudzpusēji noteikumi, piedāvā reālas izredzes, ka efektīva izpilde un strīdu izšķiršana to ievērojami atvieglot; tāpat arī pārdoto preču un pakalpojumu regulējuma un standartu tuvināšana — tā būtu jāpaplašina un jānostiprina. Turklāt šī daudzpusējā sistēma jāpapildina ar reģionu un divpusējiem nolīgumiem. Jāizvērtē jaunas jomas, ieskaitot konkurences politiku, valsts atbalstu un ārvalstu tiešos ieguldījumus.

Regulējuma jomā sevišķi steidzama nepieciešamība ir globāli saderīgi **jaunradītu tirdzniecības preču, pakalpojumu un tehnoloģiju** noteikumi un standarti. Pieņemot noteikumus un standartus, jāpamatojas uz labāka regulējuma principiem un tādējādi jāpanāk iespējami liela rentabilitāte. Galīgais mērķis ir noteikumu un standartu tuvināšanā starptautiskā līmenī, kad vien tas ir iespējams. Kad tas nav iespējams, jāizmanto mehānismi, ko piedāvā PTO līgums par tirdzniecības tehniskajiem šķēršļiem. ES divpusējos regulatīvajos dialogos ar svarīgākajiem partneriem centīsies novērst arī jaunu ar tarifiem nesaistītu šķēršļu radīšanu un veicināt labu regulējuma praksi.

Ja Eiropas tiesību aktos noteiktas **izsekojamības prasības**, tās veicina produkcijas kvalitāti un drošumu un attiecas gan uz importa, gan ES ražotām precēm. Dažos gadījumos ES var atzīt, ka ir lietderīgi ierosināt to attiecināšanu arī uz mūsu tirdzniecības partneriem. ES ir īpaši ieinteresēta Eiropas kaimiņattiecību politikas ietvaros veidot **ciešāku ekonomisko integrāciju ar kaimiņvalstīm**. Brīvu preču apriti var nodrošināt nolīgumi par atbilstības novērtēšanu un rūpniecības produkcijas pieņemšanu, kuri noslēgti, pamatojoties uz saskaņotību ar ES noteikumiem. Ciešāk ekonomiski integrējot kaimiņvalstis konkrētās vienotā tirgus jomās, var nodrošināt reālus ieguvumus abām pusēm un nostiprināt tirdzniecību un ieguldījumus. Lielāku daļu finansiālo līdzekļu, kas pieejami saskaņā ar Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumentu, ES virzīs jaudas palielināšanai un labai ekonomikas pārvaldībai partnervalstīs.

Internacionalizējot vērtības veidošanas un piegādes ķēdes, tiek atraisīts ievērojams izaugsmes potenciāls, bet tas visnotaļ apgrūtinā MVU. Tikai 25 % no MVU pašlaik eksportē uz tirgiem, kas atrodas ES vai ārpus tās⁹. Lai **MVU varētu apgūt starptautisko tirgu**, tiem vajadzīga pienācīga informācija un atbalsts, lai darbotos tirgos ārpus ES. Dažas dalībvalstis un uzņēmējdarbības organizācijas jau sniedz šādu atbalstu, bet vēl nav izmantota liela daļa potenciāla, kas pieejams, lai veidotu lielāku sinerģiju starp ES, dalībvalstu un šo organizāciju centieniem. Tīkls *Enterprise Europe Network* jau ir daudz paveicis, ievirzot starptautisko uzņēmējdarbības sadarbību un atvieglojot to, jo īpaši attiecībā uz Vidusjūras valstīm, un jāizvērs tā sniegtais starptautiskais atbalsts MVU. Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta ar *China SME IPR Helpdesk*, Komisija pastiprinās atbalstu intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībai un

⁹ Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāts “MVU internacionalizācija”, 2010.

īstenošanai, īpašu uzmanību veltījot citiem svarīgiem trešo valstu tirgiem. Attiecībā uz tirdzniecības aizsardzības izmeklēšanu tiks izskatīta MVU — importētāju, lietotāju, sūdzību iesniedzēju vai eksportētāju — īpašā situācija.

Komisija apņemas:

- pēc sarunu noslēgšanas un pirms līguma parakstīšanas sagatavot Padomei un Parlamentam Eiropas Savienībai piedāvātā darījuma seku ekonomisko analīzi;
- pavasara Eiropadomei izstrādāt gada ziņojumu par tirdzniecības un ieguldījumu šķēršļiem, aptverot pārrobežu pasākumus un rūpniecības politikas praksi un identificējot prioritātes tirgus piekļuves stratēģijai un izpildes rīcībai (no 2011. gada);
- izstrādāt sadarbības iniciatīvas starptautiskā regulējuma jomā, lai mudinātu mūsu lielākos tirdzniecības partnerus stingri ievērot visas jaunās vai līdzšinējās starptautiskās shēmas un izstrādāt starptautiski saderīgus noteikumus un standartus; šajā ziņā mūsu tirdzniecības nolīgumiem jāveicina arī tas, lai mūsu partneri izmatotu starptautiskos noteikumus un standartus, kā arī tirdzniecībai labvēlīgas atbilstības novērtēšanas procedūras;
- meklēt ciešākas ekonomiskās integrācijas iespējas ar kaimiņvalstīm, atsevišķās teritorijās ar Eiropas kaimiņattiecību politikas starpniecību paplašinot iespējas gūt labumu no Eiropas vienotā tirgus, un attiecībās ar attīstības partneriem noteikt lielāku prioritāti tirgus institūcijām un ekonomikas pārvaldībai (paziņojums par tirdzniecību un attīstību 2011. gada sākumā);
- iesniegt stratēģiju MVU internacionalizācijas atbalstam ar konkrētiem pasākumiem, kas pamatojas uz politikas virzieniem, kas izklāstīti Mazās uzņēmējdarbības aktā (paziņojums 2011. gadā);
- attiecīgos gadījumos Komisijas priekšlikumos integrēt izsekojamības prasības attiecībā uz trešo valsti.

Komisija aicina Padomi un Parlamentu:

- paātrināt Komisijas priekšlikumu pieņemšanu par konkrētu no trešām valstīm importētu produktu izcelsmes valsts norādīšanu.

6.2. Nodrošināt piekļuvi izejvielām un vitāli svarīgajiem produktiem

Rūpniecības konkurētspējai, inovācijai un nodarbinātībai ļoti būtiska ir droša, finansiāli pieejama, uzticama un netraucēta piekļuve izejvielām. Piegāžu drošība mazākā mērā ir jautājums par atkarību no importa un lielākā mērā — par piegādātāju diversifikāciju un to uzticamību neatkarīgi no atrašanās vietas. Izejvielu un patēriņa preču **globālie tirgi, kas labi darbojas**, ir ļoti svarīgi efektīvai globālo resursu sadalei un tehnoloģiskā progresa nodrošināšanai. Īslaicīgu cenu svārstību dēļ nepieciešams ierobežot ievērojamus riskus, bet strauji augošo tirgu ietekmes palielināšanās pasaules tirgū vienlaikus ir palielinājusi globālo konkurenci šo resursu jomā.

Lai risināto šos jautājumus, Komisija 2008. gada novembrī pieņēma **Izejvielu iniciatīvu** un 2010. gada jūnijā detalizēti izanalizēja pieprasījumu pēc svarīgākajām izejvielām. Šīs iniciatīvas sagatavojušas pamatu ES izejvielu stratēģijai, kurā uzsvērtā pievienotās vērtības veidošanas ķēdes koncepcija, kura arī turpmāk sekos triju pīlāru stratēģijai: i) nodrošināt

vienlīdzīgus konkurences nosacījumus attiecībā uz piekļuvi resursiem trešās valstīs; ii) veicināt ilgtspējīgas izejvielu piegādes no Eiropas avotiem un iii) mazināt pirmējo izejvielu patēriņu, efektīvizējot resursu izmantošanu un veicinot otrreizēju pārstrādi.

Vajadzīgi jauni noteikumi un nolīgumi par **ilgtspējīgu starptautisko pārvaldību un piekļuvi izejvielām**, kā arī politikas rīcības, lai risinātu eksporta ierobežojumus un nepamatotus trešo valstu, jo īpaši stratēģisko partnervalstu un Āfrikas, ierobežojumus izejvielu atklāšanai un ieguvei. Svarīgi ir arī enerģiski piemērot ES spēkā esošos konkurences noteikumus gadījumos, kad tiek slēgti konkurenci ierobežojoši nolīgumi vai notiek tirgus koncentrācija, kas apdraud piekļuvi izejvielām. Pastāv arī vajadzība veicināt **ieguves un apstrādes tehnoloģijas**, kas nodrošina resursu efektīvu izmantošanu, otrreizēju pārstrādi, aizstāšanu un iespēju pastiprināti izmantot atjaunojamās izejvielas, lai samazinātu ES lielo atkarību no pirmējām izejvielām un uzlabotu vides līdzsvaru, cita starpā palielinot otrējo izejvielu (lūžņu), izmantošanu, nederīgu elektronisko iekārtu un transportlīdzekļu eksportu uz trešām valstīm; regulas par atkritumu sūtījumiem piemērošanu; atkārtota to ražojumu un materiālu lietošana vai otrreizēja pārstrāde, kuri balstās uz obligātajiem standartiem, par ko panākta vienošanās. Jāizskata arī iespēja pieņemt pamatnosacījumus par **ilgtspējīgu apgādi ar izejvielām un izejvielu apsaimniekošanu Eiropas Savienībā**, pastiprinot ES pašu resursu efektīvu izmantošanu, otrreizēju pārstrādi un aizvien lielāku aizstāšanu. Apmainoties ar labu praksi zemes izmantošanas, jūras teritoriālā plānošanas un atklāšanas un ieguves administratīvo nosacījumu jomā, vienlaikus nodrošinot ilgtspēju, iespējams veicināt lielākus ieguldījumus jaunu izejvielu atradņu atklāšanai Eiropas Savienībā. Ļoti būtiski ir arī veicināt ieguldījumus jaunās un efektīvākās atklāšanas un ieguves tehnoloģijās. Tādās nozarēs kā pārtikas nozare uz konkurētspējīgiem vietējiem izejvielu avotiem attiecas ES lauksaimniecības politika.

Komisija apņemas:

- *iesniegt izejvielu stratēģiju, tostarp priekšlikumus, kas veicinātu labākus pamatnosacījumus ilgtspējīgai apgādei ar iekšzemes pirmējām izejvielām, pastiprinātai otrreizējai pārstrādei un iespējām atrast aizstājējus citām izejvielām (2010. gads).*

7. RŪPNIECĪBAS MODERNIZĀCIJAS VEICINĀŠANA

7.1. Resursu efektīva izmantošana, energoefektivitāte un oglekļa dioksīda emisiju ierobežošana

ES rūpniecībai jāpātrina pāreja uz ekonomika, kas emitē maz oglekļa dioksīda, kas efektīvi izmanto resursus un enerģiju. Novēršot klimata pārmaiņas un efektīvāk izmantojot resursus, var nodrošināt cenu samazinājumus un mazāku ietekmi uz vidi, jo pilnvērtīgāk tiktu izmantoti resursi un enerģija. Reaģējot uz globālās konkurences pieaugumu resursu un vides ierobežojumu dēļ, kļūst aizvien svarīgāk nodrošināt ilgtspējīgu izaugsmi un nodarbinātību un gūt konkurences priekšrocības. Gaidāmā pamatiniciatīva par **pāreju uz efektīvi izmantotu resursu Eiropu** izveidos satvaru, kā vienmērīgi un vērīenīgi panākt to, ka ekonomikas izaugsme nav atkarīga no pārmērīgām oglekļa dioksīda emisijām un resursu izmantošanas. Līdzīgi, lai atraisītu enerģijas taupīšanas potenciālu rūpniecības, enerģētikas un transporta sistēmās, ir jāizstrādā īpaši ilgtermiņa energoefektivitātes pasākumi. ES ceļvedis ekonomikai ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni līdz 2050. gadam, ieskaitot starpposmu 2030. gadā, iezīmēs tehnoloģisku uzlabojumu modeļus un strukturālas pārmaiņas rūpniecības, enerģētikas un transporta sistēmās — tie ir ļoti svarīgi, lai veicinātu inovāciju, atbalstītu izaugsmi un darba vietu radīšanu un nodrošinātu ES enerģētisko drošību.

Tādēļ ir vajadzīga konkrēta un reālistiska ilgtermiņa stratēģija, **kas rūpniecībā veicinātu ieguldījumus oglekļa dioksīda emisiju ierobežošanai, energoefektivitātei un resursu efektīvai izmantošanai.** Vienotajā tirgū efektīvi un līdzsvaroti īstenojot gudru un ar tirgus vajadzībām saderīgu vides regulējumu, vienlaikus vajadzīga pētniecība un inovācija privātajā un publiskajā sektorā. Jaunajam regulējumam jāatspoguļo nepieciešamība pāriet uz ekonomiku, kurā efektīvi izmanto resursus, un vienlaikus tam jāņem vērā potenciālas īstermiņa izmaksas vai slogi. Lai novērstu ražošanas un darba vietu pārvietošanos ārpus Eiropas Savienības, jāizvairās no oglekļa emisiju pārvirzes un citiem neizdevīgiem konkurences apstākļiem, kas radušies ES rūpniecībai. Saistībā ar starptautiskajām klimata sarunām ES pašlaik strādā, lai uzlabotu starptautisko oglekļa dioksīda emisiju tirgu apjomu un efektivitāti un stimulētu starptautisko ieguldījumu plūsmas zemas oglekļa dioksīda koncentrācijas tehnoloģiju pētniecībai, izstrādei un inovācijai. Turklāt ES izstrādā politikas virzienus, kas var samazināt ilgtermiņa klimata un enerģētikas stratēģiju izmaksas, piedāvājot plaša mēroga oglekļa dioksīda uztveršanu un uzglabāšanu un citus atjaunojamus projektus.

Saistībā ar valsts energoefektivitātes plāniem visas dalībvalstis ir rīkojušās, palīdzēdamas uzņēmumiem mazināt energointensitāti. Dažas dalībvalstis ir izstrādājušas konkrētus rīcības plānus, lai veicinātu ekotehnoloģijas un/vai uzlabotu konkrētu nozaru ekoloģiskās īpašības. Tomēr tikai nedaudzas dalībvalstis ir izstrādājušas vispārīgākas resursu efektīvas izmantošanas stratēģijas.

Ja regulējums ir gudrs, efektīva resursu izmantošana visā ekonomikā var sekmēt ES rūpniecības konkurētspēju, vienlaikus īstenojot ES mērķus vides jomā. Tiesību aktiem jābūt **paredzamiem un proporcionāliem** un jānodrošina **tiesiskā noteiktība**, bez kuras nav iedomājami ilgtermiņa ieguldījumi. Jauniem politikas virzieniem jāveicina inovācija un jāņem vērā “dzīves cikla” rentabilitāte, ieguldījumu “dzīves ilgums” un uzņēmumu un patērētāju lēmumi par pirkumiem. Ar tālredzīgu, gudru regulējumu var panākt, lai vides mērķu sasniegšana ietu kopsolī ar rūpniecības politikas mērķu sasniegšanu. Vides un rūpniecības politikai savstarpēji jāpapildinās. Rūpīgs vides jomas tiesību aktu ekonomiskās un sociālās ietekmes un citu sabiedrības izdevumu un ieguvumu izvērtējums pieder pie ietekmes novērtējuma, kas pievienots Komisijas regulējuma iniciatīvām, un šāds izvērtējums jāveic arī dalībvalstu līmenī. Šādi vides regulējums var nest labumu inovācijai un rūpniecības attīstībai, nevis to apgrūtināt.

Šajā kontekstā ES **ilgtspējīga rūpniecības politika** nepārprotami koncentrējas uz ilgtspējīgas izaugsmes un jaunu darba vietu radīšanas iespējām, vienlaikus pārejot uz efektīvāku resursu izmantošanu visā rūpniecībā. Citas politikas ietver ražojumu politiku dzīves cikla perspektīvā, kura aptver ražošanas posmu; tādu instrumentu izmantošana kā Ekodizaina direktīva, enerģijas etiķetes piešķiršana mājāsaimniecības iekārtām un Eiropas ekomarkējums. Svarīgi ir arī veicināt brīvprātīgas rūpniecības iniciatīvas un plašāk pieņemt labu vides apsaimniekošanas praksi, piedaloties Eiropas Vides vadības un audita shēmā (*EMAS*) un ISO 14001 shēmās. Cieši sekojot līdzi norisēm šajā jomā, varēs novērtēt panākumus un noteikt, kas vēl nav sasniegts.

Lai izveidotu ES **vides preču un pakalpojumu** tirgu, ES ir jānodrošina godīgs un caurredzams iekšējais tirgus, kas atalgo inovāciju, kurā tiek uzlabota standartizācija un sertifikācijas shēmas, vienmērīgāk tiek īstenots *acquis* (piem., Atkritumu pamatdirektīva), plašāk izmantots zaļais publiskais iepirkums, tālāk izstrādāta Ekodizaina direktīvu un iekļauti brīvās tirdzniecības nolīgumi.

Lai veiksmīgi vestu sarunas par resursu globālo trūkumu, tostarp par vides ierobežojumiem, būs vajadzīgas daudzas revolucionāras tehnoloģijas, kas palīdzēs iekļūt globālajos tirgos. Tomēr, pakāpeniski, bet plašā mērogā īstenojot inovāciju, to noteikti būs iespējams sasniegt īsā līdz vidējā termiņā. Konkrēti jāpanāk inovatīva pieeja **vides tehnoloģijām**, līdzīgi kā pieņemtajos galveno pamattehnoloģiju un stratēģisko energotehnoloģiju plānos. Gaidāmajā ekoinovācijas rīcības plānā tiks izmantoti paņēmieni, lai noteiktu pieprasījumu pēc galveno vides tehnoloģiju izstrādes un izmantošanas, veicinātu ES un dalībvalstu koordināciju un sadarbību šo tehnoloģiju izstrādē un izmantošanā un nodrošinātu informētību par jauno tehnoloģiju potenciālu. Jārisina jautājumi, kas saistīti ar šķēršļiem uzņēmumu pārrobežu darbībā, izveidojot piemērotu regulējumu un nodrošinot spēkā esošā regulējuma vienveidīgāku īstenošanu.

Komisija apņemas:

- *saskaņā ar gaidāmo ES ceļvedi ekonomikai ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni līdz 2050. gadam izstrādāt ilgtermiņa rūpniecības stratēģijas un politikas virzienus pa nozarēm, kuri vajadzīgi, lai pārietu uz ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, efektīvu resursu un enerģijas izmantošanu;*
- *pārraudzīt konkurētspējas ilgtspēju, tostarp ES rūpniecības brīvprātīgās iniciatīvas, kuru mērķis ir nodrošināt resursu ilgtspēju;*
- *pārskatīt ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu / ilgtspējīgu rūpniecības politiku un izvērtēt iespējamu Ekodizaina direktīvas attiecināšanu arī uz jauniem ražojumiem (2012. gads);*
- *pieņemt ekoinovācijas rīcības plānu, lai nodrošinātu galveno vides tehnoloģiju komercializāciju un izmantošanu.*

Dalībvalstis tiek aicinātas:

- *lai nodrošinātu maksimālu sinerģiju un papildināmību tehnoloģiju izmantošanā, veicināt ciešāku koordināciju starp vides tehnoloģiju politikas virzieniem, ieskaitot virzienus, kas veicinātu pieprasījumu jo īpaši pēc ekoinovācijas.*

7.2. Strukturāls jaudas pārpalikums

Jaunajā rūpniecības politikā par svarīgu prioritāti jāatzīst palīdzība ES rūpniecībai, lai tā **ātri atveseļotos un veiktu pielāgojumus, kas kļuvuši nepieciešami pēc krīzes**. Konkrēti, rodoties strukturālam jaudas pārpalikumam dažās nozarēs, uzņēmuma līmenī jārod situācijai pielāgoti risinājumi, sākot ar jaunu uzņēmējdarbības modeļu izmantošanu un ražojumiem un beidzot ar galīgu iziešanu no tirgus. Uzņēmumiem un sociālajiem partneriem pirmām kārtām jāuzņemas atbildība par pārstrukturēšanu, kas nodrošinātu konkurētspēju un dzīvotspēju nākotnē, jo pieredze liecina, ka uz konkurētspēju virzīti strukturālie pielāgojumi ir visātrākie un visefektīvākie.

Pamatnostādnes par atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai atbalsts pieļauts vienīgi tad, ja pārstrukturēšanās rezultātā iespējams atjaunot ilgstošu atbalsta saņēmēja dzīvotspēju bez papildu atbalsta, ja nodrošināts pienācīgs saņēmēja ieguldījums pārstrukturēšanās izmaksās un ja tiek īstenoti papildu pasākumi, kas risina problēmas, kuras izriet no konkurences kropļojumiem. Krīzē gūto mācību gaismā Pamatnostādnes par atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai tiks pārskatītas.

Arī dalībvalstīm atbilstīgi elastdrošības sistēmai jāatbalsta darba spēka pārorientēšana. Labāk **paredzot un pārvaldot pārstrukturēšanos**, tiks sniegts atbalsts darbiniekiem un uzņēmumiem, lai tie varētu pielāgoties pārejām, kas vajadzīgas jaudas pārpalikuma, modernizācijas un strukturālu pielāgojumu dēļ. Pašreizējie noteikumi par valsts atbalstu piedāvā dalībvalstīm plašas iespējas izmantot valsts atbalstu pārmaiņu situācijās, piemēram, apmācībai par pētniecības, izstrādes un inovācijas atbalstu vai atbalstam izmantot riska kapitālu. Ieguldījumus un inovāciju Eiropas līmenī var stimulēt reģionālie fondi un Kohēzijas fonds, lai nostiprinātu vietējo ekonomiku dzīvotspēju. ERAF aizvien vairāk ieguldījumu veic, lai augsto tehnoloģiju un tradicionālajās nozarēs atvieglotu pāreju augšup pa vērtības veidošanas ķēdi, ieguldot pētniecībā un izstrādē, inovācijā un IKT, vienlaikus Kohēzijas fonds iegulda jo īpaši ES transporta prioritātēs, kas var uzlabot fizisko pieejamību, kā arī vides infrastruktūru mazāk attīstītajās dalībvalstīs. Saņemot šādus ieguldījumus, reģioniem ir vieglāk veidot pašiem savas inovācijas nišas, kuru pamatā ir pārdomāta specializācija.

Dalībvalstu un reģionu spēju pārvaldīt krīzes blakusrezultātus un atbalstīt pārkvalifikācijas un citu aktīva darba tirgus pasākumu nodrošināšanu atlaistajiem darbiniekiem var uzlabot arī Eiropas Globalizācijas pielāgošanas fonda paplašināšana.

Par pārstrukturēšanas stratēģijām uzņēmuma līmenī vienojas pirmām kārtām vadība un darbinieku pārstāvji. Lai nepieļautu sociālus sarežģījumus un veicinātu jaunas prasmes un jaunas darba vietas, pārstrukturēšanās jāpapildina ar politiskiem risinājumiem, tādējādi izvairoties no liela apjoma atlaišanām un veselu reģionu panīkuma vai veselās rūpniecības nozares pārvietošanas un atvieglojot ekonomikas pārveidi un darba vietas maiņu. Eiropas Arodbiedrību konfederācija *ETUC*, *Business Europe*, Uzņēmumu ar valsts kapitāla daļu un vispārējās ekonomiskās intereses uzņēmumu Eiropas Centrs *CEEP* un Eiropas Amatniecības, mazo un vidējo uzņēmumu asociācija *UEAPME* 2003. gadā vienojušies par Vadlīnijām pārmaiņu un to sociālo seku vadībai. Šīs vadlīnijas jāizskata no jauna, lai iekļautu zināšanas, kas vēlāk apkopotas par labākajiem veidiem, kā paredzēt un pārvaldīt pārstrukturēšanos un ņemt vērā pieredzi, kas gūta ekonomikas un finanšu krīzes laikā. Atjauninātas vadlīnijas par pārstrukturēšanos var būt ļoti noderīgas, lai pastiprinātu uzņēmumu un darba spēka spēju pielāgoties mainīgajai ekonomikas videi.

Komisija apņemas:

- *pārskatīt Kopienas atbalstu atlaisto darbinieku reintegrācijai jaunās darba vietās, ieskaitot Eiropas globalizācijas pielāgošanas fonda regulas pārskatīšanu (2011. gads);*
- *sākt apspriešanu ar Eiropas sociālajiem partneriem par Eiropas pārstrukturēšanās sistēmu (2011. gads);*
- *pārskatīt Pamatnostādnes par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai (2012. gads);*
- *ar kohēzijas politiku atbalstīt dalībvalstis un reģionus, diversificējot pašreizējās rūpniecības nozares, modernizējot rūpniecības jaudu; veicinot ieguldījumus un inovāciju, lai atkal attīstītu un nostiprinātu vietējo ekonomiku dzīvotspēju;*
- *Piektajā ziņojumā par kohēziju (2010. gads) un jaunajā kohēzijas politikas regulējumā (2011. gads) iesniegt priekšlikumus, kā paātrināt Eiropas struktūrfondu apgūšanu un uzlabot to mērķus.*

7.3. Korporatīvas sociālas atbildības priekšrocības

Korporatīva sociāla atbildība var veicināt Eiropas rūpniecības konkurētspēju un ilgtspēju. Tā palīdz vairogt uzticību uzņēmējdarbībai, tādējādi radot uzņēmējdarbības vidi, kurā var attīstīties rūpniecība. Finanšu krīze liecina, ka nepieciešama jauna pieeja, lai rastu **vidusceļu starp maksimālu īstermiņa peļņu un ilgtspējīgas vērtības veidošanu ilgtermiņā**. Eiropas uzņēmumiem ir jāpievērš uzmanība ieguldījumam, ko tie dod ilgtspējīgā attīstībā un darbavietu izveidē, un jāievēro to darbinieku un iedzīvotāju intereses, kurus skar uzņēmējdarbības lēmumi. Stabila uzņēmējdarbības ētika un stabilas uzņēmējdarbības vērtības var palīdzēt krīzes pārvarēšanā.

Korporatīva sociāla atbildība Eiropas uzņēmumus var nostādīt līdera pozīcijā tādos tirgos, kuros arvien vairāk atbalsta sociālus un ekoloģiskus jautājumus. ES rūpniecībā jau ir uzsākta virkne nozīmīgu iniciatīvu resursu ilgtspējas nodrošināšanas jomā, tostarp ķīmiskās rūpniecības iniciatīva par atbildīgu attieksmi, globālā e-ilgtspējas iniciatīva un Starptautiskās Kalnrūpniecības un metāla padomes materiālu pārvaldības politika.

Ilgtspējīgas attīstības veicināšana nozīmē arī sniegt patērētājiem informāciju, kas tiem nepieciešama, lai iegādātos videi draudzīgus ražojumus un pakalpojumus. Pie šādas informācijas pieder arī informācija par ražojumu un pakalpojumu ekoloģisko ietekmi. Komisija strādās pie kopīgas Eiropas metodikas vides ietekmes novērtēšanas jomā saistībā ar patēriņa precēm, par pamatu ņemot dzīves cikla analīzi un objektīvos kritērijus.

Komisija apņemas

- *nākt klajā ar jaunu politikas iniciatīvu par korporatīvu sociālu atbildību, lai ar to risinātu aktuālus jautājumus tādās jomās kā uzņēmējdarbības tiesības, cilvēktiesības un uzņēmumu vides, sociālās, nodarbinātības un pārvaldības informācijas publiskošana (2011. gadā);*
- *pārraudzīt ES rūpniecības nozaru brīvprātīgās iniciatīvas, kuru mērķis ir nodrošināt resursu ilgtspēju (no 2011. gada);*
- *līdz 2012. gadam apsvērt iespējamu iniciatīvu par ražojumu ietekmi uz vidi.*

8. NOZARU SPECIFIKAI PIELĀGOTI RISINĀJUMI

Svarīgas ir it visas nozares, tādēļ Komisija turpinās izmantot nozaru specifikai pielāgotus risinājumus. Dažas nozaru specifiskās iniciatīvas var pielietot konkrētās nozarēs:

- **kosmosa** nozares rūpniecības politika, kas balstīta uz jaunajām pilnvarām, kuras piešķirtas ar Lisabonas līgumu;
- mehānisko transportlīdzekļu un pārējām automobiļu rūpniecības nozarēm būs liela nozīme **ilgtspējīgas mobilitātes** risinājumu izstrādē;
- nozarēs, kurās visvienkāršāk risināt **citas turpmāk sagaidāmās sabiedrības problēmas: klimata pārmaiņas, veselības un drošības pasliktināšanos** (piemēram, veselības aprūpe, vides preču ražošana, energoapgādes rūpniecība un drošības rūpniecība);

- **nozarēs, kurās it īpaši nozīmīgi ir vērtības veidošanas ķēdes apsvērumi** (piemēram, ķīmisko vielu rūpniecība, mašīnbūve, automobiļu rūpniecība, lauksaimniecības un pārtikas rūpniecība un uzņēmējdarbības pakalpojumi);
- **energoietilpīgās nozarēs**, kas saskaras ar starptautisko konkurenci, jāizmanto priekšrocības, ko sniedz konkurētspējīgi energoresursu tirgi, kuri sniedz labvēlīgus priekšnoteikumus, kas ļaus minētajām nozarēm attīstīties ES (enerģijas un izejvielu pieejamība par konkurētspējīgām cenām, vienlīdzīgi konkurences noteikumi pasaules tirgū utt.).

Visu turpmākminēto iniciatīvu un demonstrējumu projektu mērķis ir sekmēt inovāciju rūpniecības jomā. Patiešām, Eiropas rūpniecības un visu tās nozaru ilgtspējīgu konkurētspēju varēs panākt vienīgi tad, ja uzlabosies rūpniecības inovācijas spēja. Šajā kontekstā jēdziens inovācija jāsaprot visplašākajā nozīmē, proti, tas ir plašāks nekā jēdziens tehnoloģija un ietver arī uzņēmējdarbības un organizāciju struktūras modeļus. Sniegums inovācijas jomā jāuzlabo visām nozarēm - gan tradicionālajām vai zema tehnoloģiskā līmeņa nozarēm, gan jaunām vai augsta tehnoloģiskā līmeņa nozarēm. Šī inovācijas spēja jāatbalsta ar politiku gadījumos, kad tirgus vien nespēj panākt plānotos rezultātus. Šādu rīcību veic, izmantojot pieejamos finanšu resursus.

8.1. Kosmos ir inovācijas un konkurētspējas virzītājspēks un kalpo iedzīvotājiem

Kosmosa rūpniecība ir augsta tehnoloģiskā līmeņa, augsta riska līmeņa rūpniecības nozare, kurai raksturīgs liels ieguldījumu apjoms. Tai ir raksturīgs liels subsīdiju apjoms visās kosmosa lielvalstīs, un tā lielākoties ir atkarīga no iestāžu finansētām programmām. Eiropai jau ir apjomīga un augsta tehnoloģiskā līmeņa kosmosa rūpniecība, kas nodrošina nozīmīgu daļu no pasaules tirdzniecības pieprasījuma satelītbūves, satelītu palaišanas un satelītpakalpojumu jomā. Eiropas rūpniecība piegādā sistēmas un pakalpojumus telekomunikāciju, navigācijas un Zemes novērošanas jomā, kas garantē visas ES drošību, risina būtiskas problēmas, ar kurām saskaras sabiedrība, piemēram, klimata pārmaiņas, un veicina ES rūpniecības konkurētspēju.

Pieaugošas konkurences apstākļos un jaunu kosmosa lielvalstu veidošanās laikā Eiropai, izmantojot panāktos rezultātus, ir jārada stabila un līdzsvarota rūpnieciskā bāze. Eiropas kosmosa rūpniecības politikai jāaptver visa piegādes ķēde, tostarp MVU, lai uzlabotu konkurētspēju starptautiskā mērogā un nodrošinātu neatkarību stratēģiskās nozarēs (piemēram, palaidējiekārtas), un jānodrošina tirgus attīstības iespējas kosmosa ražojumu un pakalpojumu jomā, proti, jauni satelītpakalpojumi, ko piedāvā Globālās navigācijas satelītu sistēmas (*GNSS*), Globālā vides uzraudzība un drošība (*GMES*) un satelītkomunikācijas infrastruktūra.

Kosmosa politiku nosaka trīs galvenie apsvērumi: sabiedrības intereses (labumus, ko var dot kosmosa izpēte un izmantošana, var izmantot iedzīvotāju labklājības uzlabošanai), ekonomiskais apsvērums (kosmos nodrošina zināšanas un ir inovācijas dzinējspēks) un stratēģiskais apsvērums (kosmos ir viena no jomām, kurās Eiropas Savienība ir globāla līdera pozīcijās). Līguma par Eiropas Savienības darbību 189.pants Savienībai piešķir dalītu kompetenci kosmosa politikas jomā, par konkrētu mērķi nosakot zinātnes un tehnikas attīstības veicināšanu, rūpniecības konkurētspēju un rūpniecības politikas īstenošanu.

Lai sasniegtu šos mērķus, vienlaikus gūtu labumu no veiktajiem ieguldījumiem un pēc iespējas labāk izmantotu kosmosa jomas inovācijas potenciālu, Komisija īsteno šādus

projektus: Galileo/EGNOS (Eiropas ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienests), *GMES* un droša kosmosa telpa.

Galileo/EGNOS un **GMES** ir pieredzes bagātas programmas, kuru pabeigšana un turpināšana pēc 2013. gada tiks reglamentēta 2011. gada tiesību aktu priekšlikumos saskaņā ar kopējiem daudzgadu finanšu programmas priekšlikumiem. Komisija ir apņēmusies pabeigt Galileo projektu un īstenot jaunu pārvaldes shēmu.

Kosmosa telpā **GMES** ir galvenais Savienības pasākums, kas palīdz risināt **klimata pārmaiņu** problēmu. Tādēļ ir nepieciešams pabeigt darbu pie attiecīgu novērošanas infrastruktūru izveides, kas ļautu no kosmosa novērot sauszemi, okeānus, atmosfēru un gaisa kvalitāti, kā arī reaģēt ārkārtas situācijās un garantēt drošību, tādējādi realizējot ieceri par *GMES* pakalpojumiem klimata pārmaiņu jomā.

Kosmosa infrastruktūra sniedz būtiskas iespējas **iedzīvotāju drošības garantēšanas jomā**. Minētās vajadzības drošības jomā var apmierināt, apvienojot valstu resursus un izmantojot tos saskaņotā veidā vai izveidojot kopīgus resursus. Savienībai ir jāpilnveido partnerība ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu to, ka drošības uzdevumi nav atkarīgi no trešo valstu iespējām, un garantētu to uzdevumu turpināmību, ko dalībvalstis uzņēmušās veikt pašas.

Kosmosa infrastruktūrām ir liela nozīme, jo tās palīdz garantēt iedzīvotāju drošību un labklājību. Iedzīvotāji ir jāaizsargā pret riskiem, ko rada kosmiskie atkritumi vai saules starojums. Dalībvalstu pastāvošie aizsardzības resursi ir jāpilnveido, lai radītu uzticamu Eiropas **kosmosa situācijas apzināšanas sistēmu**. Savienībai ir jānosaka šādas sistēmas uzbūve un pārvaldes veids, ievērojot tās divējādo pielietojumu un vajadzību nodrošināt tās ilgtspējīgu izmantošanu.

Kosmosa joma ir nozīmīga Savienības **pētniecības un inovācijas politikas** sastāvdaļa. Sagatavojot nākamo pētniecības un tehnoloģiju izstrādes pamatprogrammu, tiks definēts atbalsts kosmosa pētniecības jomā.

Satelītkomunikācija ir nozīmīga kosmosa jomas nozare – gan ekonomisku, gan tehnisku apsvērumu dēļ. Tā ir saistīta ar Digitālās programmas Eiropai īstenošanu, it īpaši nodrošinot trūkstošo platjoslas pieslēgumu. Nozīmīgs sasniegums šajā jomā ir Komisijas priekšlikums par radio spektra politikas programmu.

Lai īstenotu šos pasākumus, jāīsteno **uzlabotas pārvaldes shēma**. Vispirms Eiropas Savienībai ir jāuzlabo partnerība ar dalībvalstīm un saskaņā ar LESD 189. pantu jānosaka darbības, kas veicamas kosmosa izpētes un izmantošanas jomā. Otrkārt, Lisabonas līgums Savienībai uzliek saistības izveidot nepieciešamās attiecības ar Eiropas Kosmosa aģentūru. Eiropas Savienība arvien vairāk iesaistās kosmosa izpētē, tādēļ jāpārskata tās attiecības ar Eiropas Kosmosa aģentūru, un tādēļ savukārt EKA nepieciešams pakāpeniski pilnveidot savu kompetenci. Treškārt, jānodrošina labāka ES programmu savstarpēja koordinācija un minēto programmu, EKA un dalībvalstu programmu koordinācija.

Pienācīga nozīme jāvelta **starptautiskai sadarbībai**, kas kosmosa jomā ir izšķiroša, un tās attīstības iespējām, it īpaši Āfrikā.

Komisija apņemas

- 2011. gadā nākt klajā ar pasākumiem, lai īstenotu kosmosa politikas prioritātes, kas noteiktas LESD 189. pantā;
- īstenot kosmosa rūpniecības politiku, kas veidota ciešā sadarbībā ar Eiropas Kosmosa aģentūru un dalībvalstīm.

8.2. Ilgtspējīga mobilitāte

Tīru un energoefektīvu transporta tehnoloģiju izstrāde un izmantošana rada iespēju būtiski samazināt siltumnīcefekta gāzu emisiju, gaisa piesārņojumu un troksni un nostiprināt Eiropas autobūves nozares līderpozīcijas tirgū. Pārsniedzot 2010. gada aprīlī paziņotās stratēģijas¹⁰ robežas, jāvelta ievērojami finanšu līdzekļi infrastruktūras ieguldījumu finansēšanai, tostarp izmēģinājuma projektiem, lai konkrētās pilsētās un reģionos popularizētu revolucionāras tehnoloģijas. Jānodrošina ES rūpniecības līderpozīcijas galvenajās tehnoloģijās, it īpaši akumulatoru tehnoloģijās un litija aizstāšanas iespējās. Jāizpēta arī potenciāls saistībā ar jauniem ražojumu un pakalpojumu veidiem.

ELECTRA ziņojumā vērsta uzmanība uz energoefektivitātes uzlabošanas iespējām, ko **dzelzceļa** jomā rada **enerģijas** uzkrāšana un vilcienu automātiskas uzraudzības tehnoloģijas, izmantojot arī hibrīda dīzeļa vilci un sistēmisku pieeju elektriskās vilces nodrošināšanai ar enerģijas uzkrāšanas sistēmām, kas atrodas vilcienos vai uz sliežu ceļiem. Nozare gūtu labumu no lielākiem ieguldījumiem tehnoloģiju pētniecībā, simulācijā un testēšanā, tādējādi turpinot darbu pie standartu saskaņošanas ES un ārpus tās. Ātrvilcienu tirgus segmentā ir liela konkurence ar ražotājiem, kas atrodas ārpus ES. Jāizvērtē priekšrocības, kas varētu rasties, ja tiktu veidota plašāka sadarbība Eiropas uzņēmumu starpā ātrvilcienu projektēšanā. Jebkurā gadījumā Eiropas tirgū jānodrošina netraucēta konkurence.

Aviācijas rūpniecība un dažas **jūras rūpniecības** nozares ir konkurētspējīgas ES rūpniecības nozares, kam ir panākumi pasaules mērogā. Jāpieliek pūles, lai uzlabotu efektivitāti un mazinātu ietekmi uz vidi. Projekta “Tīras debesis” ietvaros jau ir pieejams ievērojams atbalsts pētniecībai un inovācijai saistībā ar ekoloģiskiem gaisa transporta līdzekļiem. Arī turpmāk būs nepieciešama inovācija, lai izstrādātu vēl ekoloģiskākus gaisa transporta līdzekļus, mazas emisijas kuģus un reaģētu uz vides problēmām. Politikas aktuālās pieņemtās darba programmas prioritāras jomas ir alternatīvās degvielas, vienotās gaisa telpas īstenošana un turpmāka gaisa transporta līdzekļu trokšņa samazināšana. Svarīga uzņēmējdarbības iespēja ES kuģubūves jomā ir iesaistīšanās uz jūras platformām uzstādītu vēja ģeneratoru un atbilstošu apkalpes kuģu projektēšanā un to uzticamas ekspluatācijas nodrošināšana.

¹⁰ “Eiropas tīru un energoefektīvu transportlīdzekļu stratēģija”, COM(2010)186, 28.4.2010.

Komisija apņemas

- *nākt klajā ar priekšlikumu par tīru un energoefektīvu transportlīdzekļu platformu, kas apvienos dalībvalstis, rūpniecības nozares un citas ieinteresētās personas, lai nodrošinātu ieguldījumus infrastruktūrā, tostarp izmēģinājuma projektus, un uzsāktu iniciatīvas galveno tehnoloģiju un materiālu pētniecības jomā (2012);*
- *pieņemt stratēģisku transporta tehnoloģiju plānu (2011), tostarp stratēģisku iniciatīvu par tīrām transporta sistēmām un e-mobilitātes paketi, lai uzlabotu transporta nozares efektivitāti un drošību;*
- *veikt priekšizpēti par demonstrējumu projektiem saistībā ar enerģijas uzkrāšanu un hibrīda dīzeļa vilces izmantošanu dzelzceļa jomā, radot iespējas īstenot demonstrējumus un jaunus pētniecības projektus, lai uzlabotu energoefektivitāti un konkurētspēju (uzaicinājums iesniegt priekšlikumus 2012./2013. gadā).*

8.3. Risinājumi problēmām, ar kurām saskaras sabiedrība

ES rūpniecības nozares, kas saistītas ar **farmāciju un veselības aprūpi**, tostarp **medicīnas iekārtu** rūpniecība, ir vadošās nozares pasaules mērogā, un tām ir būtiska nozīme jaunu terapiju apzināšanā un ES iedzīvotāju veselības un dzīves kvalitātes uzlabošanā, it īpaši raugoties uz sabiedrības novecošanu. Šajā jomā ir nepieciešama privātā un publiskā sektora partnerība, par pamatu ņemot korporatīvo atbildību, nodrošinot zāļu un terapiju paātrinātu pieejamību, labāku pārredzamību un vienlaikus apbalvojot inovācijas un uzlabojumus rūpnieciskās konkurētspējas jomā. Iniciatīva novatorisko zāļu jomā ir šāda publiskā un privātā sektora partnerība, kuras mērķis ir ātrākas iedarbības un drošākas zāles. Turklāt labāka pārredzamība un dalībvalstu koordinēta rīcība attiecībā uz cenām un atmaksas sistēmām palīdzētu novērst nevajadzīgus tirgus pieejamības kavējumus un uzlabot zāļu iekšējā tirgus darbību. Bez tam Komisija nāks klajā ar izmēģinājuma projektu “Eiropas inovācijas partnerība aktīvas un veselīgas novecošanas jomā”¹¹.

ES **drošības rūpniecības** iekšējais tirgus ir sadrumstalots, un rūpnieciskā bāze ir maz attīstīta. Dalībvalstu normatīvā vide būtiski atšķiras, un drošības ražojumu tirgū ir ļoti plašs ražojumu klāsts, no fotoaparātiem līdz sarežģītām skenēšanas sistēmām. Lai izveidotu drošības sistēmu, izgatavotājiem, sistēmas integrētājiem un pakalpojumu sniedzējiem ir cieši jāsadarbojas ar pasūtītājiem. Svarīgi ir izveidot ātras reaģēšanas sistēmu prioritāru tehnoloģiju apstiprināšanai; būtiski virzīt uz priekšu darbu pie saskaņošanas un standartizēšanas; apsvērt koordinētu publisko iepirkumu un paātrināt pētniecību drošības tehnoloģiju jomā, ietverot divējāda lietojuma tehnoloģijas. Minētos pasākumus Komisija saskaņos ar Eiropas Aizsardzības aģentūru.

Būvniecības nozare arī var dot būtisku ieguldījumu, reaģējot uz klimata pārmaiņām un citām pārmaiņām, kas saistītas ar ekoloģiju un sabiedrību. Pārstrādātajā direktīvā par ēku energoefektivitāti noteikts vērienīgs mērķis, saskaņā ar kuru Eiropā pēc 2021. gada plānota pāreja uz ēkām, kuras nepatērē enerģiju, un vienlaikus, ieviešot stingrākas energoefektivitātes prasības, tiks noteikti jauni ēku standarti. Tā ir iespēja, ko var izmantot būvniecības un celtnu atjaunošanas nozare.

¹¹ COM(2010) 546.

Bioproduktu tirgi, kam raksturīgs liels pieprasījums un labvēlīga reglamentējošā vide, varētu sniegt būtisku ieguldījumu, lai padarītu ES ekonomiku ilgtspējīgāku. Tomēr ir nepieciešama atbilstoša likumdošana un pamatnosacījumi, lai veicinātu atjaunojamo izejvielu (piemēram, koksne un papīrs, bet arī bioplastmasa, biosmēreļļas, farmācijas produkti) izmantošanu rūpniecībā un nodrošinātu ilgtspēju; ar demonstrējumu projektiem jāveicina tehnoloģijas inovācija; un attiecībā uz jaunajām tehnoloģijām jāizstrādā Eiropas mēroga un starptautiski standarti. Jāturpina aizsāktais darbs attiecībā uz konkrētu produktu grupu marķējumu (piemēram, ekomarķējums) un publiskā iepirkuma vadlīnijām un sadarbības tīkliem.

Komisija apņemas

- *uzsākt procesu veselības aprūpes un farmācijas produktu nozarē, iesaistot dalībvalstis, rūpniecības nozares un citas ieinteresētās personas, lai veicinātu korporatīvo atbildību, uzlabotu zāļu pieejamību un farmācijas rūpniecības konkurētspēju. Lai vienkāršotu zāļu iekšējā tirgus darbību, Komisija radīs iespēju pārskatīt Direktīvu 89/105/EK attiecībā uz cenu pārskatāmību un atmaksas procedūrām;*
- *nākt klajā ar iniciatīvu drošības rūpniecības jomā, ietverot ātras reaģēšanas sistēmu prioritāru tehnoloģiju apstiprināšanai, nosakot prioritātes saskaņošanas un standartizācijas jomā, apsvērt koordināciju publiskā iepirkuma jomā un izveidot Eiropas Drošības un divējāda lietojuma ražojumu platformu (pēc 2012. gada);*
- *izstrādāt stratēģiju par būvniecības ilgspējīgu konkurētspēju, lai nodrošinātu pienācīgus pamatnosacījumus būvniecības ražojumu un pakalpojumu iekšējā tirgus darbībai, uzlabotu resursu efektivitāti un būvniecības uzņēmumu veikumu vides jomā, veicinātu prasmes, inovāciju un tehnoloģijas izstrādi, kas atbilst jaunajām vajadzībām, ar kurām saskaras sabiedrība, un klimata riskiem (2011. gads);*
- *nodrošināt bioproduktu tirgu izveides nosacījumus, uzlabojot attiecīgos tiesību aktus un pamatnoteikumus attiecībā uz rūpniecisku pielietojumu, ar demonstrējumu projektiem veicinot inovāciju, un izstrādājot Eiropas mēroga un starptautiskus standartus (2012. gads).*

8.4. ES konkurētspējas uzlabošana, izmantojot vērtības veidošanas ķēdi

ES lielāka uzmanība jāpievērš apstrādes rūpniecības vērtības veidošanas ķēdei. Kā aprakstīts iepriekš, rūpniecība ir arvien vairāk atkarīga no izejvielām un starpproduktiem, un milzīga nozīme ir arī uzņēmējdarbības pakalpojumu nozarēm, kas pievieno vērtību un palīdz izstrādāt un tirgot jaunas preces un pakalpojumus. Šī jaunā perspektīva prasa atšķirīgu pieeju rūpniecības politikai, daudz vairāk uzmanības pievēršot mijiedarbībai.

Ķīmiskā rūpniecība ir labs piemērs attiecībā uz jauno pieeju. Neraugoties uz ekonomikas krīzi, **ķīmiskajai rūpniecībai** joprojām raksturīga liela konkurētspēja, un tā kopā ar citām nozarēm virza ES apstrādes rūpniecību. Tā ir veiksmīgs dalībnieks starptautiskā mērogā ar 24 % daļu no pasaules tirgus, bet saskaras ar stipru Ķīnas, Indijas un Vidējo austrumu valstu konkurenci. Kā starpproduktu rūpniecības nozarei tai ir milzīgas iespējas, izmantojot inovāciju vielu un materiālu jomā, uzlabot gan konkurētspēju, gan citu zemāko posmu nozaru veikumu ekoloģijas jomā. Ķīmisko vielu augsta līmeņa grupa uzsvēra risinājumus, ko rūpniecības nozare, iespējams, varētu piedāvāt vairākām problēmām, ar kurām saskaras ES sabiedrība, piemēram, atjaunojamo materiālu plašāka izmantošana, energoefektivitātes palielināšana, izmantotā ūdens daudzuma samazināšana utt.

Visa Eiropas pārtikas piegādes ķēde saskaras ar pārmaiņām, ko radījušas atšķirīgās patērētāju vēlmes, resursu trūkums, demogrāfiska rakstura, veselības un vides faktori, kā arī patērētāju bažas par pārtikas drošību, veselību un cenām. **ES lauksaimniecības un pārtikas rūpniecībai** ir ārkārtīgi liela konkurētspēja, un tā veido 2 % in Eiropas IKP un 13,5 % no apstrādes rūpniecības nodarbinātības. Tomēr tai ir steidzami jārisina minētās problēmas, kā arī lauksaimniecības un pārtikas ražotāju un mazumtirgotāju atšķirīgās pozīcijas, panākot sev izdevīgus nosacījumus, turklāt ir jāuzlabo piegādes struktūru efektivitāte un jāvienkāršo to restrukturizācija.

Strukturālas pārmaiņas ES **tekstilrūpniecībā, apģērba un ādas izstrādājumu rūpniecībā** ilgst nu jau divdesmit gadus. Jaunu tehnoloģiju izstrāde un tādas tradicionālas priekšrocības kā dizains un kvalitāte ļauj iekarot lielus patēriņa preču tirgus, kas sniedzas ārpus nozares robežām, piemēram, ārpustelpu sporta apģērba, luksusa preču un apavu ražošana. Tādējādi arvien plašāku izplatību gūst patēriņa preces, kas pielāgotas plašām vajadzībām, un tas Eiropas apstrādes rūpniecībai rada jaunas tirgus iespējas. Ražojumi ar lielu pievienotās vērtības daļu jau tagad veido ievērojamu daļu no nozares darbībām, un arvien pieaug to īpatsvars tādā saražotajā produkcijā un pievienotajā vērtībā, kas nodrošina konkrētam gadījumam atbilstošus risinājumus citās nozarēs, piemēram, veselības aprūpē, inženiertehniskajā būvniecībā un aviācijā. Tas panākts, ieguldot lielu darbu izstrādē un pētniecībā un tādējādi uzlabojot nozares zināšanu bāzi un ilgtspēju. Liela nozīme ir jaunu uzņēmējdarbības koncepciju un ar tām saistīto apstrādes rūpniecības tehnoloģiju popularizēšanai, lai izstrādātu ilgtspējīgus, lietotāja vajadzībām atbilstošus un augstvērtīga dizaina ražojumus galvenokārt tekstilrūpniecībā un apģērba rūpniecībā, kā arī citos lielos patēriņa preču tirgos.

Īpašu ieguldījumu citu rūpniecības nozaru ekonomiskajā un sociālajā inovācijā dod **kultūras un radošā rūpniecība**. Dizains, arhitektūra un reklāma lielā mērā veicina ieguldījumus, piemēram, būvniecībā, jaunās patēriņa preču tehnoloģijās, videi draudzīgos risinājumos un digitālajā ekonomikā. Lai radītu stipras vērtības veidošanas ķēdes un nodrošinātu savlaicīgu ražošanu, arvien lielāku nozīmi iegūst mobilitāte un loģistikas pakalpojumi. Ciešāka sadarbība starp minētajām rūpniecības nozarēm un ES, dalībvalstu, reģionu un vietēja mēroga politikas veidotājiem ļaus veidot izpratni par to ieguldījumu ekonomikā.

Komisija apņemas

- *turpināt darbu, kas aizsākts Ķīmisko vielu rūpniecības konkurētspējas augsta līmeņa darba grupā, it īpaši saistībā ar tās ieguldījumu sarežģītu sabiedrības problēmu risināšanā, izmantojot inovācijas partnerības;*
- *izmantojot Pārtikas rūpniecības augsta līmeņa forumu, nodrošināt labāku pārtikas piegādes ķēdes darbību;*
- *nākt klajā ar stratēģiskām iniciatīvām, ar kurām turpina darbu, kas aizsākts ar Zaļo grāmatu “Kultūras un radošo nozaru potenciāla īstenošana”, tostarp ar Paziņojumu par modes dizaina rūpniecības konkurētspējas galvenajiem aspektiem, un izveidot Eiropas radošo nozaru aliansi un Eiropas mobilo tehnoloģiju, mobilo pakalpojumu un mobilitātes pakalpojumu nozaru aliansi, kur sastapsies politikas veidotāji un rūpniecības nozaru pārstāvji (2011. gads).*

8.5. Risinājumi energoietilpīgajai rūpniecībai

Viens no veidiem, kā Eiropa var uzlabot konkurētspēju starptautiskā mērogā, ir rast iespēju energoietilpīgajās rūpniecības nozarēs, piemēram, tērauda, krāsaino metālu, papīra un ķīmisko vielu rūpniecībā, ātrāk piemērot prasības par zemas oglekļa emisijas un resursu izmantošanas ziņā efektīvu ekonomiku. Šis darbs būs saistīts arī ar plānoto pamatiniciatīvu par resursu efektīvu izmantošanu un *SET* plānu. Ieguldījumi, kas nodrošina samērīgu oglekļa emisiju ražošanas procesā, energoietilpīgajām nozarēm sniedz labas iespējas uzlabot savu konkurētspēju un samazina to atkarību no turpmākām enerģijas cenām.

Energoietilpīgā rūpniecība ir nozīmīgs posms ES apstrādes rūpniecības vērtības veidošanas ķēdē un ierindojas starp pasaules līderiem energoefektivitātes jomā. Šī rūpniecība ir neatņemama rūpnieciskās vērtības veidošanas ķēdes sastāvdaļa, un liels ir tās produkcijas īpatsvars rūpnieciskajos ražojumos ar samazinātu oglekļa dioksīda emisiju. Tādēļ Eiropas energoietilpīgajai rūpniecībai nākotnē jānodrošina konkurētspējīgas ražošanas nosacījumi. Tas nozīmē, ka jāņem vērā oglekļa dioksīda emisijas pārvirzes risks energoietilpīgajās nozarēs, tostarp saistībā ar iespējamu netiešu ietekmi uz elektrības cenu pieaugumu, ko rada emisiju tirdzniecība.

Izmantojot tehnoloģijas platformas un vadošo tirgu iniciatīvas, energoietilpīgajā rūpniecībā ir izstrādātas **jaunas tehnoloģijas un metodes, kas nodrošina mazu oglekļa emisiju ražošanas procesā**. Tomēr nepieciešami atbilstīgi pamatnosacījumi un turpmāka privātā un publiskā sektora sadarbība, lai nodrošinātu minēto inovāciju izmantošanu un komercializāciju energoietilpīgajās nozarēs.

Komisija apņemas

- *izstrādāt valsts atbalsta noteikumu grozījumus, lai nodrošinātu pienācīgu tādu ETS netiešo izmaksu atlīdzināšanu, kas ir ietvertas palielinātās elektrības cenās, un vienlaikus nodrošināt vienlīdzīgus nosacījumus vienotajā tirgū, kā arī saistību izpildi, ko Savienība attiecībā uz emisijas samazināšanu ir uzņēmusies starptautiskā mērogā;*
- *izstrādāt Oglekļa dioksīda nelielas emisijas sistēmu ilgtspējīgai rūpniecībai (SILC), saskaņot pamatnosacījumus, finansēšanas darbības, datu vākšanu un cita veida ES un dalībvalstu rīcību, kuras mērķis ir atbilstoši SET plānam sekmēt nelielas oglekļa emisijas tehnoloģiju izstrādi un izmantošanu (no 2011. gada);*
- *lemjot par turpmākām privātā un publiskā sektora partnerībām pētniecībā, apsvērt iniciatīvu par nelielas oglekļa emisijas īstenošanu energoietilpīgajās nozarēs. Šī iniciatīva veicinātu attiecīgo tehnoloģiju platformu sadarbību ar ES un dalībvalstīm un tādējādi nodrošinātu pienācīgu izstrādi un pētniecību, kā arī finansēšanas un īstenošanas stratēģijas tādai ražošanai, kurā ir neliela oglekļa emisija;*
- *sadarbībā ar dalībvalstīm un rūpniecības nozari, sekmēt demonstrāciju projektus un minimālas oglekļa dioksīda emisijas tehnoloģiju izmantošanu, tostarp rūpnieciskā oglekļa uztveršanas un uzkrāšanas iekārtas, un vienlaikus novērst konkurences kropļošanu (2011.-2016. gads);*
- *saistībā ar stratēģiju “Eiropa 2020” turpināt izpēti par iespējām, kas rastos strauji augošiem uzņēmumiem, ja ieviestu inovatīvus stimulēšanas mehānismus, kas saistīti ar oglekļa emisijas kvotu tirgu.*

8.6. Nozaru specifikai pielāgoti risinājumi

Turklāt, kā minēts iniciatīvā “Inovācijas Savienība”, Komisija 2011. gadā apspriedīsies ar ieinteresētajām personām par to, kā vislabāk pielietot un pilnveidot rūpniecības jomā aspektus, ko nodrošina kopīgās tehnoloģiju iniciatīvas un Eiropas inovācijas partnerības, un kā noteikt minētā darba prioritātes.

9. SECINĀJUMI: IZMAIŅAS ES RŪPNIECĪBAS POLITIKAS PĀRVALDĒ

Lai gan ekonomikas un finanšu krīzes dēļ par konkurētspējas politikas prioritātēm rūpniecībā bija jānosaka ekonomikas uzlabošanas un atlabšanas īstermiņa pasākumi, turpmāk politikas veidotājiem uzmanība jāpievērš ilgtermiņa strukturālām pārmaiņām, it īpaši šādās jomās: globālās konkurētspējas saglabāšana, klimata pārmaiņas, energoresursi, sabiedrības novecošana, prasmes un zināšanu bāze. Fiskālās konsolidācijas dēļ konkurētspējas stratēģijas nevar balstīt uz lielu izmaksu programmām, bet tās varētu būt strukturālu reformu veidā tādās jomās kā uzņēmējdarbības vides uzlabošana, publiskās pārvaldes modernizēšana, uzņēmumu inovācijas spējas uzlabošana vai energoefektivitātes veicināšana. Vienlaikus var būt vajadzīgi tādi politikas pasākumi, kas papildina strukturālās pārmaiņas, kuras notiek nozarēs un starp tām.

Lai Eiropā īstenotu jauno rūpniecības politiku, nepieciešama efektīvāka pārvalde. Arvien mazāku nozīmi iegūst koncepcija par tādām valsts mēroga nozarēm un tādu valsts mēroga rūpniecību, kam ir maz mijiedarbības ar citām nozarēm vai pārējo pasauli. Tagad ir arvien svarīgāk noteikt Eiropas rūpniecības stratēģiskās intereses, un nesaskaņotas **dalībvalsts politika jāaizstāj ar saskaņotu Eiropas mēroga politisku reakciju.**

Vērienīgā un uzlabotā Eiropas pārvalde balstās uz diviem atsevišķiem pamatprincipiem:

- globāls un saskaņots redzējums par politikas veidošanu Eiropas mērogā, iesaistot Komisiju un Eiropas iestādes, it īpaši Padomi un Eiropas Parlamentu. Svarīgs uzdevums ir saskaņot rīcību dažādajās politikas jomās, kuras ietekmē konkurētspēju, un uzlabot minēto politiku mijiedarbību, tostarp paredzot jauno politikas priekšlikumu “konkurētspējas pārbaudi”;
- ciešāka sadarbība ar dalībvalstīm un Eiropas un dalībvalstu mērogā veidotās politikas rezultātu un konkurētspējas rādītāju uzraudzība. Tagad minēto rīcību var balstīt uz LESD 173. pantu par rūpniecības politiku saistībā ar stratēģiju “Eiropa 2020”, labāku ekonomikas politikas koordinēšanu un it īpaši ar jauno “Eiropas semestri”, un tādējādi cita starpā varētu sekmēt labāku valsts reformas programmu veidošanu¹².

Tādējādi Komisija stratēģijas “Eiropa 2020” ietvaros regulāri sniegs ziņojumus par ES un dalībvalstu konkurētspēju un rūpniecības politiku, un rezultātiem.

Daudzi svarīgi konkurētspējīgas un ilgtspējīgas rūpniecības pamatnosacījumi patiesi tiek definēti dalībvalsts mērogā, tādēļ uzraudzība jāattiecinā ne vien uz konkurētspējas rādītājiem, bet arī uz konkurētspējas politiku, tostarp uz tādiem aspektiem kā uzņēmējdarbības vide, inovācijas sistēma, konkurences nosacījumi, infrastruktūra, publiskās pārvaldes efektivitāte un panākumi enerģijas un resursu efektivitātes jomā. Dalībvalstu konkurētspējas rādītāju un politikas pirmā izvērtēšana liecina, ka uzlabošanas iespēja pastāv visās jomās. Izvērtēšanas darbs kļūs arvien konkrētāks un lielākā mērā skars rūpniecības ilgtspēju, it īpaši ievērojot plānoto pamatiniciatīvu par resursu efektīvu izmantošanu. ES mēroga politikas satvaru veido stratēģija “Eiropa 2020”, tās pamatrīcības un LESD 173. pants par rūpniecības politiku, kas nodrošina virkni iespēju, kā mudināt dalībvalstis pielikt lielākas pūles, lai panāktu šādus uzlabojumus, un tādējādi palīdz uzlabot Eiropas rūpniecības un ekonomikas konkurētspēju. Komisija pilnībā izmantos šīs iespējas.

¹² COM(2010) 250.

Pārskatot dalībvalstu rūpniecības un uzņēmējdarbības politiku, varētu **labāk saskaņot un kopīgi izmantot pieejamos resursus**, un juridiskie instrumenti tiktu izmantoti racionālāk. Minēto aspektu nozīme pieaug proporcionāli tam, kā sarūk pieejamie resursi un pēdējos gadu desmitos politikas satvari kļūst arvien sarežģītāki un sadrumstalotāki.

Šāda veida uzraudzību organizēs konkurētspējas padome un Eiropas Parlaments, un to plašāk izvērsīs profesionālapskatēs un labas prakses apmaiņā. Minētā uzraudzība pilnībā atbilst stratēģijas “Eiropa 2020” principiem.

To ietvers **stratēģijas “Eiropa 2020” vispārējos uzraudzības pasākumos**, un īpašu uzmanību pievērsīs dalībvalstu konkurētspējas rādītājiem un savstarpējas mācīšanās iespējām. Tas savukārt palīdzēs uzlabot dalībvalstu politiku, kuru uzrauga ar dalībvalstu reformu programmām¹³.

Labas prakses apmaiņai visvairāk piemērotas ir šādas jomas: administratīvā sloga samazināšana un konkurētspējas ietekmes izvērtēšana, tiesību aktu “derīguma pārbaudes” un principa “vispirms domāt par mazākajiem” (priekšroka MVU) piemērošana dalībvalstu likumdošanas aktos, finansējuma pieejamības uzlabošanas politika, galvenās pamattehnoloģijas, intelektuālā īpašuma tiesību īstenošana, stratēģiju izstrāde attiecībā uz tādām prasmēm, kas atspoguļo rūpniecības vajadzības un kas pielietojamas dalībvalstu rūpniecības politikas veidošanā, it īpaši attiecībā uz atsevišķām rūpniecības nozarēm un ieinteresēto personu iesaistīšanu. Ciešāk sadarbojoties, var rast sinerģiju, papildināmību un labāk izmantot resursus. It īpaši tas attiecas uz galveno pamattehnoloģiju un ekoloģisko tehnoloģiju izstrādi un izmantošanu, bet arī uz dažām konkrētām prasmēm, ja pilnu mācību programmu nevar pamatot ar dalībvalsts pieprasījumu. Visbeidzot labas prakses apmaiņa un sadarbība ir labāk piemērojama atsevišķās rīcībās, savukārt integrētās un sarežģītās politikas jomās lielākas priekšrocības sniedz profesionālapskates.

Šīs rīcības var veidot ar daudziem dažādiem līdzekļiem, jo dalībvalstu vajadzības un situācijas arī ir atšķirīgas. Komisija ar Padomi un dalībvalstīm turpmākajos mēnešos apspriedīsies par principiem un noteikumiem, kurus attiecināt uz minēto rīcību, kā arī to darbības jomu un prioritāšu skalu. Turklāt Komisija katru gadu uzraudzīs dalībvalstu konkurētspēju, rūpniecisko politiku, un veikumu, kā arī sagatavos attiecīgus ziņojumus. Tajos ietvers informāciju par rūpniecības politikas aspektiem, kuri kalpo vispārīgiem mērķiem citās politikas jomās, piemēram, izglītībā, pētniecībā, vides aizsardzībā vai klimata pārmaiņu jomā. Īpašs uzsvars tiks likts uz veikumu labas prakses apmaiņas un sadarbības pasākumu jomā. Stratēģijai “Eiropa 2020” skar arī reformas, kas saistībā ar ES paplašināšanos veicamas kandidātvalstīs. Tādēļ kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm arī jāsāk rīkoties atbilstoši jaunās integrētās rūpniecības politikas mērķiem.

Rūpniecības politikas uzlabošanas pasākumi uzņēmumiem un ieguldītājiem palīdzēs veidot rentablu, ilgtspējīgu un jaunas darba vietas radošu Eiropas rūpniecību un starptautiskā mērogā uzlabot konkurētspēju, proti, produktivitāti un izmaksas. Tādējādi ES rūpniecība gūtu priekšrocības no strauji augošā pasaules tirgus, kuru veidojusi globalizācija. Citiem vārdiem, Eiropa varētu panākt rūpnieciskās izlaides, nodarbinātības un ienākumu pieaugumu un vienlaikus būtiski samazināt oglekļa emisiju un izmantoto resursu apjomus.

Cieša uzraudzība tiks attiecināta uz šādiem panākumu rādītājiem:

¹³ COM(2010) 250.

- uzlabota starptautiskā konkurētspēja, salīdzinot ES un tās konkurentu produktivitātes un izmaksu tendences;
- rūpniecībā un tās saistītajās nozarēs izveidoto darba vietu skaits, it īpaši MVU;
- rūpniecības izlaides pieauguma tempi, it īpaši ekonozarēs;
- vidēja un augsta tehnoloģiju līmeņa apstrādes rūpniecības īpatsvars rūpniecības kopējā apjomā, kas rada pievienoto vērtību, un nodarbinātībā.

Komisija saskaņā ar LESD 173. pantu apņemas

- īstenot šajā paziņojumā minētos pasākumus, lai, cieši sadarbojoties ar Padomi un Eiropas Parlamentu, pilnveidotu Eiropas rūpniecības politikas sistēmu;
- katru gadu informēt Padomi un Eiropas Parlamentu par ES un dalībvalstu konkurētspēju rūpniecībā un par šajā jomā veidoto politiku un gūtajiem rezultātiem;
- ierosināt profesionālapskates un labas prakses apmaiņu ar dalībvalstīm, lai visā ES uzlabotu sadarbību rūpniecības politikas jomā.

Dalībvalstis tiek aicinātas

- sadarboties un vajadzības gadījumā savstarpēji saskaņot rūpniecības politiku;
- iesaistīties profesionālapskatēs un labas prakses apmaiņā.
-